

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

06 квітня 2017 р.

Київ

№ 142-р

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 130-26.13/140-16 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції приватним акціонерним товариством «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 30674051) та подання про попередні висновки у справі Департаменту досліджень і розслідувань ринків невинробничої сфери № 130-26.13/140-16/78-спр,

ВСТАНОВИВ:

I. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

(1) Розгляд справи здійснюється у зв'язку з наявністю в діях приватного акціонерного товариства «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» (далі – Інститут, ПрАТ «НДІ ПІТ») ознак порушення, передбаченого пунктом 7 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку виготовлення студентських (учнівських) квитків шляхом створення перешкод доступу на ринок іншим суб'єктам господарювання.

II. СТОРОНИ

(2) Відповідач у справі Інститут (далі – Відповідач) здійснює свою діяльність відповідно до Статуту, затвердженого загальними зборами акціонерів закритого акціонерного товариства «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» (протокол № 01 від 10.03.2011) та зареєстрованого Печерською районною у м. Києві державною адміністрацією 04.05.2011.

(3) Відповідно до Статуту Інститут є юридичною особою (ідентифікаційний код юридичної особи 30674051), метою діяльності якого є задоволення потреб фізичних осіб, юридичних осіб та держави в продукції (товарах), роботах та послугах Інституту, здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Інституту.

(4) Інститут є повним правонаступником закритого акціонерного товариства «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» щодо всіх, без винятку, його прав та обов'язків.

- (5) Отже, Інститут є суб'єктом господарювання у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

III. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (6) До Комітету з депутатським запитом від 27.01.2016 № 31-07/313 звернувся народний депутат України Добродомов Д.Є. В запиті останній зазначав:

«Студентам перших курсів магістратури Київського національного університету ім. Т. Шевченка (далі – Університет) протягом першого семестру не видавались студентські квитки. Протягом цих чотирьох місяців навчання студенти вищого навчального закладу не могли користуватися пільгами, оскільки не мали документ, який підтверджує їх статус студента.

Лише наприкінці січня студентам першого курсу магістратури почали видавати студентські квитки. Із незалежних студентських розслідувань мені стало відомо, що причина затримки полягає у «тендерних війнах» фірм-постачальників студентських квитків.

Як повідомляють студенти, адміністрація Київського національного університету ім. Т. Шевченка неправильно розрахувала кількість абітурієнтів на 2015 рік. Таким чином, спочатку університет замовив 5000 студентських квитків на 7000 першокурсників, через що і з'явилась необхідність у проведенні додаткових закупівель.

Адміністрацією університету було вирішено провести ще один тендер. Конкурс на поставку квитків провели у вересні між двома учасниками: ТОВ «Макрохем – Україна» і ПрАТ «НДІ ППТ». У тендері перемогла фірма ТОВ «Макрохем – Україна», проте з часом поставка студентських квитків так і не відбулась.

На лист університету фірма відповіла, що її роботу блокує підприємство ПрАТ «НДІ ППТ» (фірма, яка програла тендер), оскільки остання фірма вже багато років володіє винятковим доступом до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), що дозволяє їй на правах абсолютного монополіста контролювати ринок випуску студентських квитків. Саме тому фірма ТОВ «Макрохем – Україна» не може внести інформацію про студентів до ЄДЕБО. Натомість ПрАТ «НДІ ППТ» всю інформацію про перешкоду роботи ТОВ «Макрохем – Україна» спростовує.

У зв'язку з цим університет був змушений розірвати договір з ТОВ «Макрохем – Україна» і укласти його з ПрАТ «НДІ ППТ», що раніше програла тендер.

Також згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань мені стало відомо, що співзасновником ПрАТ «НДІ ППТ» є Згуровський Михайло Захарович, ректор Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».

- (7) За зазначеним зверненням Комітетом було проведено дослідження відповідності вимогам законодавства про захист економічної конкуренції дій Інституту щодо створення Українсько-польському спільному підприємству «Макрохем-Україна» (далі – СП «Макрохем-Україна»), яке визначено інформаційно-виробничим вузлом ІВС «ОСВІТА», перешкод доступу на ринок виготовлення карток студентських (учнівських) квитків, наслідком яких стала неможливість здійснення господарської діяльності СП «Макрохем-Україна».

- (8) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 26 серпня 2016 року № 08/224-р розпочато розгляд справи № 130-26.13/140-16 за ознаками вчинення Інститутом порушення, передбаченого пунктом 7 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку виготовлення студентських

(учнівських) квитків шляхом створення перешкод доступу на ринок іншим суб'єктам господарювання.

IV. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (9) Відповідно до Положення про Єдину державну електронну базу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.2011 № 752 «Про створення Єдиної державної електронної бази з питань освіти» (далі – Положення про ЄДЕБО), Єдина державна електронна база з питань освіти (далі – ЄДЕБО) є автоматизованою системою збирання, верифікації, оброблення, зберігання та захисту даних, у тому числі персональних, щодо надавачів та отримувачів освітніх послуг з метою забезпечення потреби фізичних та юридичних осіб.
- (10) До ЄДЕБО вносяться дані щодо дітей шкільного віку, вступників, студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів, випускників навчальних закладів, їх рівнів та ступенів освіти, дані щодо навчальних закладів незалежно від форми власності та підпорядкування, місцевих органів виконавчої влади у сфері освіти, їх керівників, наукових, науково-педагогічних працівників навчальних закладів.
- (11) Згідно з пунктом 3 Положення про ЄДЕБО, ЄДЕБО є джерелом даних, що використовуються, зокрема, під час виготовлення карток учнівських (студентських) квитків.
- (12) Технічним адміністратором ЄДЕБО, відповідно до пункту 4 Положення про ЄДЕБО є державне підприємство «Інфоресурс» (далі – ДП «Інфоресурс»), що належить до сфери управління Міністерства освіти і науки України, забезпечує формування та функціонування ЄДЕБО, а також здійснює заходи щодо збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, адаптування, внесення змін, поновлення, використання, поширення (розповсюдження, передачі), оброблення та захисту даних, що містяться в ЄДЕБО.
- (13) Відповідно до пункту 5 Положення про ЄДЕБО, технічний адміністратор ЄДЕБО забезпечує, зокрема, збирання, оброблення, ведення обліку та зберігання замовлень, поданих акредитованими навчальними закладами в паперовій та електронній формах, на виготовлення документів про освіту державного зразка, учнівських (студентських) квитків.
- (14) Відповідно до Положення про інформаційно-виробничу систему інформаційного документарного забезпечення установ та громадян України в галузі освіти (ІВС «ОСВІТА»), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10.12.2003 № 811 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.02.2004 за № 201/8800 (далі – Положення про ІВС «ОСВІТА»), ІВС «ОСВІТА» – це комплекс адміністративних, програмних та апаратних засобів, які на основі сучасних інформаційних технологій забезпечують створення єдиного інтегрованого інформаційного середовища України в галузі освіти. ІВС «ОСВІТА» дозволяє створити єдину інформаційну інфраструктуру щодо обробки даних про освіту, забезпечити їх достовірність та цілісність, створити надійні механізми захисту інформації та обмеження доступу до неї. Засоби захисту інформації від несанкціонованого доступу одержують сертифікати ДСТСЗІ СБ України.

- (15) В основу розробки і впровадження ІВС «ОСВІТА» покладено спосіб маркування та ідентифікації документів у галузі освіти як інформації, що міститься в централізованому банку даних і частково відтворена на пластиковій картці документа.
- (16) Згідно з пунктом 5 наказу Міністерства освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 «Про затвердження Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.12.2013 за № 2245/24777 (далі – Наказ), керівникам вищих та професійно-технічних навчальних закладів усіх форм власності необхідно забезпечити своєчасне внесення достовірних даних щодо студентів (учнів), зокрема відрахованих, переведених, студентів, яким надано академічну відпустку, до Єдиної державної бази з питань освіти та формування замовлень на карток ення студентських (учнівських) квитків державного зразка.
- (17) Відповідно до пункту 2.2 цього наказу Головне призначення ІВС «ОСВІТА» полягає у забезпеченні діяльності Міністерства освіти і науки України, закладів та організацій щодо комплексу робіт з інформаційної підтримки функціонування навчальних закладів та підрозділів Міністерства, з надання інформаційно-довідкових послуг державним органам, підприємствам, а також зі створення та обліку документів у галузі освіти. Надання інформаційно-довідкових послуг регулюється Положенням про порядок доступу до бази даних ІВС «ОСВІТА», що затверджується наказом Міністерства освіти і науки України.
- (18) Відповідно до свого призначення головними завданнями ІВС «ОСВІТА» є:
- (а) створення ефективного автоматизованого комплексу для вироблення управлінських рішень у галузі освіти в Україні;
 - (б) створення ефективного автоматизованого комплексу для управління вищим навчальним закладом у складі типової АС «Вищий навчальний заклад»;
 - (в) створення та супроводження єдиної бази даних навчальних закладів України;
 - (г) створення та супроводження єдиної бази даних учнів та студентів в Україні;
 - (д) впровадження реєстру вищих, професійно-технічних та загальних середніх навчальних закладів;
 - (е) отримання та аналіз інформації щодо діяльності освітніх закладів України;
 - (ж) підтримка ведення інформаційної бази Міністерства освіти і науки України щодо документів у галузі освіти, їх власників та методичної бази аналізу фахового складу населення;
 - (з) упорядкування процедур надання відповідно до чинного законодавства пільг учням та студентам;
 - (и) автоматизація збору та збереження інформації, що стосується документів у галузі освіти;
 - (к) автентифікація інформації на різних етапах збору і обробки даних в ІВС «ОСВІТА»;
 - (л) підвищення рівня захисту від підробок документів у галузі освіти;
 - (м) централізація та вдосконалення процесу виготовлення документів у галузі освіти, а також дублікатів їх пластикових карток у випадках втрати або пошкодження;
 - (н) забезпечення цілісності, достовірності та актуалізації інформації щодо виготовлених документів у галузі освіти;
 - (о) ідентифікація виготовлених ІВС «ОСВІТА» документів у галузі освіти;
 - (п) отримання статистичних даних, надання необхідної статистичної інформації державним органам та підприємствам;
 - (р) забезпечення захисту інформації від несанкціонованого доступу відповідно до вимог чинного законодавства.
- (19) Об'єктом автоматизації є Міністерство освіти і науки України у складі центрального та регіональних органів управління, Державна акредитаційна комісія, навчальні заклади, організації та підприємства. Структура об'єкта автоматизації має вигляд мережі, кожному

вузлу якої відповідає певний орган управління чи навчальний заклад, що складається з керівника та відповідного персоналу, які проводять діяльність у галузі освіти або включені до об'єкта автоматизації для інформаційного забезпечення своїх галузевих функцій. Кожен вузол системи має бути акредитованим у встановленому порядку.

- (20)** Структура об'єкта автоматизації визначає структуру та взаємозв'язки окремих компонентів ІВС «ОСВІТА» відповідно до розподілу компонентів та засобів системи серед органів та організацій Міністерства освіти і науки України, Державної акредитаційної комісії, державних органів та підприємств, а також згідно зі складом функцій, що виконуються в окремих вузлах обробки інформації.
Загальна структура системи побудована на основі конфігурації окремих її компонентів у єдине середовище та дотримання правил взаємодії й обміну даними.
- (21)** Принципи функціонування, структура та взаємозв'язки окремих компонентів ІВС «ОСВІТА» визначаються основними принципами існуючої системи управління та обробки даних щодо документів у галузі освіти.
- (22)** Як і об'єкт автоматизації, структура адміністративно-організаційного й інформаційно-програмного забезпечення ІВС «ОСВІТА» має чотири рівні.
- (а)** Перший рівень (рівень Міністерства освіти і науки України) складається з центрального вузла, де розташований централізований банк даних ІВС «ОСВІТА» та всі засоби підтримки його функціонування.
На першому рівні також розташовуються спеціальні підсистеми, що забезпечують надання інформаційно-аналітичних даних Міністерству освіти та науки, державним органам та підприємствам згідно з Положенням про доступ до бази даних ІВС «ОСВІТА».
- (б)** Другий рівень складається з вузлів, де розташовуються бази даних регіональних центрів та засоби підтримки їх функціонування. Вузли цього рівня відповідають обласним управлінням освіти держадміністрацій та відповідальним органам Державної акредитаційної комісії.
- (в)** Третій рівень складається з вузлів, де розташовуються бази даних районного рівня і засоби підтримки їх функціонування. Вузли цього рівня - відділи освіти районних держадміністрацій.
- (г)** Четвертий рівень складається з вузлів, де розташовуються бази даних навчальних закладів і засоби підтримки їх функціонування.
- (23)** Інформаційними ресурсами в межах цього Положення є первинні і вторинні дані, що відповідно складають первинні та вторинні інформаційні ресурси, а також процедури обробки цих даних. У склад первинних інформаційних ресурсів включаються дані щодо випускників, студентів або учнів, а також первинні дані щодо обліку навчальних закладів. Обробку первинних інформаційних ресурсів та створення вторинних інформаційних ресурсів у рамках ІВС «ОСВІТА» здійснює Інститут на основі використання загальнодержавних класифікаторів та довідників.
- (24)** Власником вторинних інформаційних ресурсів є Інститут.
Власники інформаційних ресурсів мають право:
- (а)** вибирати та призначати розпорядників, визначати правила обробки інформації, а також можуть встановлювати додаткові умови щодо інформації обробки ІВС «ОСВІТА»;
- (б)** перевіряти виконання вимог та умов доручення розпорядникам використання інформації ІВС «ОСВІТА»;
- (в)** ініціювати припинення терміну дії доручення розпорядникам використання інформації у разі порушення останніми вимог та умов доручення.

- (25) Власники інформаційних ресурсів зобов'язані:
- (а) визначати умови та механізми захисту при наданні інформації розпоряднику для її використання в ІВС «ОСВІТА» відповідно до призначення системи;
 - (б) контролювати зміст та стан інформації в ІВС «ОСВІТА» щодо забезпечення її актуальності та достовірності;
 - (в) вирішувати всі правові питання з відповідними державними організаціями;
 - (г) забезпечувати актуальність та достовірність інформаційних ресурсів.
- (26) Користувачі інформаційних ресурсів ІВС «ОСВІТА» та їх повноваження визначаються згідно з Положенням про порядок доступу до бази даних ІВС «ОСВІТА», що затверджується наказом Міністерства освіти і науки України.
Користувачі інформаційних ресурсів ІВС «ОСВІТА» мають право:
- (а) надавати та отримувати інформацію із системи відповідно до повноважень;
 - (б) укладати з розпорядниками інформаційних ресурсів угоди щодо інформаційного обслуговування.
- (27) Користувачі інформаційних ресурсів ІВС «ОСВІТА» зобов'язані:
- (а) використовувати інформаційні ресурси системи відповідно до чинного законодавства та умов угод щодо інформаційного обслуговування;
 - (б) не використовувати отриману з ІВС «ОСВІТА» інформацію з метою завдання шкоди громадянам та організаціям;
 - (в) виконувати правила та умови унеможливлення доступу сторонніх осіб до інформації.
- (28) Користувачами засобів автоматизації ІВС «ОСВІТА» є Міністерство освіти і науки України, інші організації та підприємства.
Користувачі засобів автоматизації ІВС «ОСВІТА» мають право:
- (а) укладати з розпорядниками засобів автоматизації угоди щодо надання і супроводження засобів автоматизації та створення інформаційних ресурсів;
 - (б) використовувати засоби автоматизації, які є загальнодоступними засобами вільного використання;
 - (в) звертатись до розпорядників засобів автоматизації у випадках некоректного функціонування засобів або невідповідності інформації умовам достовірності та актуальності.
- (29) Користувачі засобів автоматизації ІВС «ОСВІТА» зобов'язані:
- (а) використовувати засоби автоматизації системи відповідно до чинного законодавства та умов угод щодо надання і супроводження засобів автоматизації;
 - (б) не використовувати отриману з ІВС «ОСВІТА» інформацію з метою завдання шкоди громадянам та організаціям;
 - (в) виконувати правила оброблення, умови використання інформації ІВС «ОСВІТА» та розмежування доступу до цієї інформації, визначені власниками або розпорядниками інформаційних ресурсів.
- (30) Права та обов'язки інших суб'єктів, що беруть участь в експлуатації, супроводі, технічному обслуговуванні, визначаються відповідними угодами, які укладаються з розпорядником інформаційних ресурсів або розпорядником засобів автоматизації.
- (31) Порядок замовлення документів про освіту державного зразка, видачі та обліку їх карток, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 10.12.2003 № 811 (далі – Порядок), установлює процедуру замовлення, видачі та обліку документів про освіту державного зразка, що виготовляються на основі фотокомп'ютерних технологій.

(32) Відповідно до зазначеного Порядку:

- (а)** інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА» – визначена відповідно до законодавства України юридична особа, яка забезпечує створення спеціалізованого програмного забезпечення, технічне ведення ІВС «ОСВІТА» та структурну систематизацію інформації, з якою Міністерство освіти і науки України або Уповноважений орган укладає договір про виконання функцій інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА».
- (б)** виконавець замовлень – інформаційно-технічний адміністратор державної інформаційно-виробничої системи в галузі освіти.
- (в)** вузол ІВС «ОСВІТА» – юридична особа незалежно від підпорядкування та форми власності, яка виконує функції, пов'язані з функціонуванням ІВС «ОСВІТА», та зареєстрована належним чином в інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА».

(33) При цьому дія Порядку не поширюється на студентські (учнівські) квитки.

(34) Двадцять другого листопада 2007 року між Міністерством освіти і науки України та закритим акціонерним товариством «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» (правонаступником якого є ПрАТ «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій») укладено Договір про співробітництво та забезпечення виконання функцій інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА», згідно з яким закрите акціонерне товариство «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій», яке є Центральним вузлом ІВС «ОСВІТА», визначено інформаційно-технічним адміністратором ІВС «ОСВІТА». Термін дії договору – до 31 грудня 2018 року.

(35) Метою укладення зазначеного договору, як випливає з його преамбули, є спільна і погоджена реалізація Міністерством та Інститутом проектів у сфері науково-технічної діяльності, об'єднання зусиль щодо подальшого впровадження і розвитку ІВС «Освіта».

(36) Відповідно до умов зазначеного договору Інститут забезпечує, зокрема:

- (а)** технічний супровід Системи;
- (б)** автоматизацію збору, збереження та оновлення інформації, що стосується випускників, студентів та учнів навчальних закладів України;
- (в)** розробку організаційно-методичного та впровадження програмно-апаратного забезпечення захисту інформації в Системі;
- (г)** розробку, впровадження і супроводження програмного забезпечення для виготовлення студентських та учнівських квитків в інформаційно-виробничих вузлах Системи;
- (д)** розробку та впровадження автоматизованої системи ліцензування і акредитації інформаційно-виробничих вузлів Системи;
- (е)** розробку, впровадження та супроводження програмного забезпечення для вузлів Системи;
- (ж)** ведення, облік, обробку, накопичення і зберігання замовлень на виготовлення документів у галузі освіти на паперових носіях та в електронній формі;
- (з)** своєчасне виготовлення та облік документів у галузі освіти України на базі Системи, а також забезпечення цих процесів необхідним технологічним обладнанням;
- (и)** підвищення якості та ступеня захисту документів на основі використання новітніх технологій та доведення їх до рівнів, що відповідають сучасним вимогам;
- (к)** автентифікацію виданих у рамках Системи документів;

(37) За зазначеним договором Міністерство та Інститут для досягнення намічених цілей домовились спільно виконати комплекс, зокрема, наступних завдань:

розробка та впровадження організаційно-методичного, програмного забезпечення повного циклу виготовлення документів про здобуття освіти, вчених звань та наукових ступенів, студентських та учнівських квитків та їх видачі, використовуючи інформаційні та виробничі ресурси Системи.

- (38) З метою виконання положень зазначеного договору Міністерство через уповноважений орган забезпечує:
- (а) розробку загального опису задачі аналізу даних, кінцевої мети аналітичних досліджень, та склад і форми вихідних статистичних даних;
 - (б) визначення складу та основних функцій спеціалізованого програмного забезпечення за поданням інформаційно-технічного адміністратора;
 - (в) розробку нормативних документів стосовно забезпечення захисту інформації в Системі;
 - (г) визначення порядку доступу фізичних та юридичних осіб до інформаційних ресурсів Системи;
 - (д) затвердження та впровадження системи ліцензування та акредитації інформаційних та інформаційно-виробничих вузлів Системи;
 - (е) розробку організаційно-методичного забезпечення процесів інтеграції баз даних Міністерства освіти і науки України, Державної акредитаційної комісії, обласних управлінь освіти і науки, інформаційних вузлів у рамках Системи;
 - (ж) щорічно (не пізніше січня поточного року) вирішення організаційних питань щодо своєчасного надходження замовлень на виготовлення документів та фінансового забезпечення своєчасного виготовлення документів на поточний рік;
 - (з) щорічно необхідний обсяг фінансування для здійснення заходів щодо розвитку та вдосконалення інфраструктури для збирання, оброблення та захисту даних з питань освіти, а також впровадження повного циклу виготовлення документів про здобуття освіти, присвоєння вчених звань та наукових ступенів, учнівських квитків (для учнів професійно-технічних закладів) та студентських квитків державного зразка;
 - (и) розробку необхідних змін у дизайн документів (у разі потреби).
- (39) Також 22 листопада 2007 року Міністерством освіти і науки України було прийнято наказ № 1023, яким затверджено центральним вузлом ІВС «Освіта» вузол, створений на базі Інституту.
- (40) Відповідно до підпункту 1 пункту 1 розділу II Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка, затвердженого Наказом (далі – Положення), виконавцем замовлення на створення квитків та виготовлення їх карток (далі – Виконавець) можуть бути особи, що в установленому законодавством порядку набули статусу інформаційно-виробничого вузла та в разі виробництва і персоналізації платіжних карток відповідають вимогам платіжних систем, що підтверджується відповідними документами зазначених систем.
- (41) Виконавець замовлення визначається замовником шляхом укладання з ним договорів з урахуванням вимог цього Положення та законодавства України.**
- (42) Згідно з пунктом 3 розділу I Положення замовниками квитків та їх карток можуть бути: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, департаменти (управління) освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, акредитовані у встановленому законодавством порядку навчальні заклади незалежно від їх підпорядкування та форми власності, а також інформаційні або інформаційно-виробничі вузли на підставі відповідних договорів.
- (43) Відповідно до пункту 2 розділу I Положення:

- (а) **інформаційний або інформаційно-виробничий вузол** – це вузол ІВС «ОСВІТА», визначений згідно з Положенням про Вузли державної інформаційно-виробничої системи для інформаційного та документарного забезпечення фізичних і юридичних осіб даними з питань освіти (ІВС «ОСВІТА»), затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 15 грудня 2004 року № 939, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29 грудня 2004 року за № 1669/10268 (із змінами) (далі – Положення про Вузли);
- (б) **інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА»** (далі – інформаційно-технічний адміністратор) – визначена відповідно до законодавства України юридична особа, яка забезпечує впровадження спеціалізованого програмного забезпечення, технічне ведення державної інформаційно-виробничої системи для інформаційного та документарного забезпечення фізичних і юридичних осіб даними з питань освіти (далі – ІВС «ОСВІТА») та структурну систематизацію інформації, з якою Міністерство освіти і науки України або уповноважений ним орган укладає договір про виконання функцій інформаційно-технічного адміністратора.
- (44) Згідно з пунктом 1.6 Положення про Вузли створення інформаційно-виробничого вузла ІВС «ОСВІТА» здійснюється на основі письмової заяви суб'єкта господарювання, яка може подаватися як в управління освіти і науки обласної державної адміністрації, так і безпосередньо до Міністерства освіти і науки та оформлюється наказом Міністерства освіти і науки.
- (45) Відповідно до пункту 3.1 Положення про Вузли для провадження діяльності відповідно до свого призначення та для передавання/приймання інформації в електронному вигляді, з метою забезпечення конфіденційності, стабільності та достовірності інформації, яка подається, вузол ІВС «ОСВІТА» повинен бути зареєстрований в інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА», який повинен видати електронні ключі та сертифікати електронних ключів.
- (46) Згідно з пунктом 3.2 Положення про Вузли для виготовлення пластикових карток учнівських та студентських квитків вузли повинні мати статус інформаційно-виробничого вузла, якого може набути вузол з іншим статусом (вузол збору даних, інформаційний вузол), якщо він, зокрема, має наявність позитивного висновку Уповноваженого органу (ДП «Інфоресурс», пункт 2 наказу Міністерства освіти і науки України від 15.12.2004 № 939) щодо відповідності продукції інформаційно-виробничого вузла встановленим технічним вимогам.
- (47) Згідно з підпунктом 3 пункту 1 розділу II Положення замовник після укладення в установленому порядку договорів з виконавцем, а в разі необхідності – з фінансовою установою, подає за 30 календарних днів до дати видачі карток інформаційно-технічному адміністратору замовлення в електронній формі на створення квитків та виготовлення їх карток та підтвердження замовлення на надання послуг зі створення студентських квитків або підтвердження замовлення на надання послуг зі створення учнівських квитків з платіжним інструментом за формами згідно з додатками 1 і 2 до цього Положення.

V. ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ НА РИНКУ

Договір про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних

- (48) Відповідно до інформації, наданої Інститутом (лист від 18.03.2016 № 80/АМК, (вх. № 8-130/2768 від 25.03.2016), в основу механізму взаємодії між інформаційно-технічним адміністратором ІВС «ОСВІТА» (Інститут) та інформаційно-виробничим вузлом ІВС «ОСВІТА», під час виконання останнім замовлення щодо виготовлення (видачі) карток

студентських квитків, покладено інформаційний обмін відповідно до Положення про Вузли та положень договору про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних.

- (49) За інформацією Інституту (лист від 30.01.2017 № 21, вх. № 8-01/1016 від 02.02.2017), інформаційно-виробничий вузол може укласти два окремих двосторонніх договори: один з – ДП «Інфоресурс», другий – з Інститутом або один тристоронній договір. Укладання тристороннього договору або відповідних двосторонніх договорів регламентується Наказом, Положенням про Вузли, Положенням про ІВС «ОСВІТА».
- (50) Для можливості виготовлення карток студентських (учнівських) квитків необхідним є укладання інформаційно-виробничим вузлом договору з Інститутом та ДП «Інфоресурс» про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних. Положення договору є типовими.
- (51) Відповідно до Договору № 7 від 01.10.2015 про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних, укладеного між ДП «Інфоресурс», Інститутом та СП «Макрохем-Україна» (далі – Договір), його предметом є: ДП «Інфоресурс», як технічний адміністратор Єдиної державної електронної бази з питань освіти, та Інститут, як інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА», надають СП «Макрохем-Україна», як інформаційно-виробничому вузлу ІВС «ОСВІТА», що виготовляє студентські (учнівські) квитки, які не є платіжними картками, послуги, зазначені в додатку № 1 до Договору та в додатку № 2 до Договору, пов'язані з обробкою, занесенням у виробничі бази ІВС «ОСВІТА», централізований банк даних Міністерства освіти і науки України та ЄДЕБО, реєстрацію, облік та обмін інформацією щодо замовлення, створення, виготовлення, видачі, обліку, актуалізації, ідентифікації студентських (учнівських) квитків, інформації щодо студентів та учнів навчальних закладів України, зберігання та забезпечення захисту цієї інформації від несанкціонованого доступу чи модифікації, а СП «Макрохем-Україна» зобов'язується прийняти та оплатити такі послуги в порядку та на умовах, визначених Договором. Аналогічні положення містяться в договорі № 24 від 21.09.2016 про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних.
- (52) Згідно з додатком 2 до Договору Інститут та СП «Макрохем-Україна» дійшли згоди про встановлення вартості однієї послуги з ведення баз даних, створення студентських (учнівських) квитків для виготовлення їх карток; обробки, занесення у виробничі бази та центральний банк даних Міністерства освіти і науки України, реєстрації та обліку інформації, її актуалізації, зберігання; забезпечення захисту від несанкціонованого доступу чи модифікації, а також достовірності інформації стосовно студентів та учнів навчальних закладів України, ідентифікації студентських (учнівських) квитків державного зразка; передача з ІВС «ОСВІТА» до ЄДЕБО створених інформаційно-виробничим вузлом студентських (учнівських) квитків державного зразка. Вартість послуги, що надається за цим Договором, становить 10,74 грн з ПДВ (за квиток).
- (53) Відповідно до підпункту 2.3.1 пункту 2.3 Договору до зобов'язань Інституту входить забезпечення можливості створення замовлень на виготовлення студентських (учнівських) квитків для СП «Макрохем-Україна» за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення на основі даних (фото особи; прізвище, ім'я, по батькові; стать; дата народження (число, місяць, рік); паспорт/свідоцтва про народження (серія, номер), ким виданий, дата видачі; реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від реєстраційного номера облікової картки платників

податків); місце реєстрації/місце проживання (країна, область, район, назва міста (села), вулиця, будинок, корпус, квартира); група (клас); факультет; форма навчання (денна, вечірня, заочна); джерело фінансування (бюджет, контракт)), що мають ідентифікатори осіб в ЄДЕБО.

- (54) У пункті 3.4 Договору визначено загальну вартість послуг, які надає Інститут СП «Макрохем-Україна», що становить 562 776 грн з ПДВ.
- (55) Отже, інформаційно-виробничий вузол сплачує Інституту 10,74 грн за кожен створений студентський (учнівський) квиток для виготовлення інформаційно-виробничим вузлом карток відповідно до умов договору про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних.

Ліцензійний договір

- (56) Між Інститутом та всіма інформаційно-виробничими вузлами укладався/укладається ліцензійний договір на використання програмно-технологічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними», необхідного для виготовлення карток студентських (учнівських) квитків.
- (57) Згідно з пунктом 1.1 розділу 1 цього Договору Ліцензіар (Інститут), який є власником виключних та немайнових прав інтелектуальної власності на твір Програмно-технологічний комплекс «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними», визначений у пункті 1.4 цього Договору, у порядку та на умовах, визначених у цьому Договорі, надає Ліцензіатові (інформаційно-виробничий вузол) дозвіл на строкове комерційне використання вказаного твору згідно з умовами цього Договору (невиключну ліцензію) з дня підписання цього Договору до закінчення строку його дії, за умови сплати ліцензійної плати, а Ліцензіат у порядку та на умовах, визначених у цьому Договорі, виплачує ліцензійну плату за використання твору Ліцензіатові.
- (58) Відповідно до пункту 1.4 розділу 1 Договору під терміном Програмно-технологічний комплекс – «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними», для цілей цього Договору, розуміється об'єкт авторського права Ліцензіара: комп'ютерні програми, які надають Ліцензіату можливість виготовляти картки студентських (учнівських) квитків.
- (59) За цим договором Ліцензіату надається право використання твору у своїй комерційній та іншій діяльності виключно для виготовлення (виробництва) карток студентських (учнівських) квитків.
- (60) Ліцензійна плата за використання програмно-технологічного комплексу у 2015 році становила 8 100 грн, 2016 році – 12 000 грн. Договір укладається на рік.
- (61) Під час опитування інформаційно-виробничі вузли повідомили, що їм не відомі інші суб'єкти господарювання, які надають для використання або у власність програмне забезпечення для виготовлення (виробництва) студентських (учнівських) квитків.
- (62) За інформацією Інституту (лист від 30.01.2017 № 21, вх. № 8-01/1016 від 02.02.2017) за тристороннім договором Інститут надає інформаційно-виробничому вузлу програмне забезпечення, необхідне для збору інформації для виготовлення студентських (учнівських) квитків, за ліцензійними договором Інститут надає інформаційно-

виробничому вузлу програмне забезпечення для безпосереднього виготовлення (виробництва) студентських (учнівських) квитків. Програмне забезпечення, яке надається інформаційно-виробничому вузлу за тристороннім договором, не є тим самим продуктом, право на використання якого Інститут надає інформаційно-виробничому вузлу за ліцензійним договором.

- (63) Отже, необхідною умовою для можливості виготовлення карток студентських (учнівських) квитків є укладення між Інститутом та інформаційно-виробничими вузлами договору про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних та ліцензійного договору на використання програмного комплексу для виготовлення та обліку документів з персональними даними. При цьому Інститут одночасно є інформаційно-технічним адміністратором ІВС «ОСВІТА» та інформаційно-виробничим вузлом, що здійснює діяльність з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків.

Консультаційні послуги на тему «Робота з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними».

- (64) Крім цього, Інститут надає інформаційно-виробничим вузлам консультаційні послуги на тему «Робота з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними».
- (65) Зазначені послуги Інститут надає відповідно до договору, згідно з умовами якого зазначені послуги надаються Інститутом протягом одного дня. Вартість послуг становить 5 400 грн.
- (66) Консультаційні послуги на тему «Робота з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» Інституту отримували Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний університет «Одеська морська академія», Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу тощо.

Договір комерційної концесії (франчайзингу)

- (67) У 2015 році між Інститутом та окремими інформаційно-виробничими вузлами (Національний університет «Львівська політехніка»; Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет»; ТОВ «Регіональний центр «Студсервіс»; ТОВ «Обласний Дніпропетровський центр прикладних інформаційних технологій») укладався договір комерційної концесії (франчайзингу).
- (68) Предметом договору є передані Інститутом (Правоволоділець) права на використання комерційної таємниці Правоволоділця – інформації щодо промислового і комерційного досвіду виготовлення пластикових карток студентських (учнівських) квитків; право на ліцензійне використання програмного комплексу згідно з ліцензійною угодою.
- (69) Інформаційно-виробничий вузол (Користувач) здійснює виготовлення карток студентських (учнівських) квитків згідно з технологією (процесом), розробленою Правоволоділцем, з обов'язковим друком лицьової сторони карток студентських (учнівських) квитків на підприємстві Правоволоділця, що оформлюється окремим договором підряду, та згідно з технічними умовами Правоволоділця.

- (70) Винагорода Правоволодільця за надання права користування комерційною концесією складається з одного щорічного платежу в розмірі 8 100 грн.
- (71) Після сплати щорічного платежу Правоволоділець безкоштовно надає Користувачеві технічне та консультаційне сприяння, крім підвищення кваліфікації (навчання) персоналу Користувача.
- (72) Відповідно до умов цього договору Правоволоділець зобов'язаний: передати Користувачеві технічну і комерційну документацію та надати іншу інформацію, необхідну Користувачеві для здійснення наданих йому прав; провести інструктаж Користувача та його персоналу з питань, які пов'язані із здійсненням вказаних прав; надавати Користувачеві постійне технічне та консультативне сприяння з питань діяльності, яка здійснюється в рамках цього Договору; організовувати навчання і підвищення кваліфікації персоналу Користувача (у разі необхідності з проведенням відповідної атестації).
- (73) У межах положень ліцензійної угоди до договору комерційної концесії (франчайзингу) Інститут надає ліцензію на використання програмного комплексу «Вузол ІВС «ОСВІТА» та програмне забезпечення корпорації Oracle, яке входить до складу комплексу програм, яка дозволяє їх використання на одній станції або сервері. Угода надає право на експлуатацію програмного продукту та програмного забезпечення корпорації Oracle у власне, неподільне користування без права передачі його іншій особі.
- (74) Друк лицьової сторони студентського (учнівського) квитка оформлюється договором підряду між Інститутом та інформаційно-виробничим вузлом, відповідно до якого Інститут здійснює друк лицьової сторони пластикових карток студентських (учнівських) квитків у кількості, замовленій інформаційно-виробничим вузлом. Вартість одного примірника пластикової картки становить 7,20 грн.

Вартість послуг Інституту щодо виготовлення студентського (учнівського) квитка

- (75) У сукупності платними послугами, які надає Інститут інформаційно-виробничим вузлам, є:

Інформаційне супроводження, пов'язане з базами даних	10,74 грн (за кожен квиток)
Ліцензія на право використання Програмно-технологічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними»	12 000 грн (на рік) (2016 рік) 8 100 грн (2015 рік)
Консультаційні послуги на тему «Робота з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними»	5 400 грн (разова послуга)
Друк лицьової сторони квитка	7,20 грн (за кожен квиток)

- (76) До прикладу, за інформацією, наданою Національним університетом «Львівська політехніка» (інформаційно-виробничий вузол), витрати інформаційно-виробничого вузла в частині виготовлення картки студентського (учнівського) квитка за послуги ДП «Інфоресурс» та Інституту у 2016 році наведені в табличній формі:

Вартість квитка,	Надавач	Назва послуги	Вартісний	Відсотковий
------------------	---------	---------------	-----------	-------------

грн	послуги	за договором	вираз, грн	вираз
64,80	ДП «Інфоресурс»	Послуги з інформаційного супроводження	2,16	3,33
	Інститут	Послуги з інформаційного супроводження	10,74	16,57
	Інститут	Друк лицьової сторони	7,20	11,11
	Інститут	Роялті (право на використання технології з виготовлення пластикових карток студентських та учнівських квитків)	0,76	1,17
Всього			20,86	32,18

(77) Отже, Національний університет «Львівська політехніка» (інформаційно-виробничий вузол) у 2016 році сплачував Інституту за його послуги, отримання яких є необхідним для можливості друку студентських (учнівських) квитків, 28,85 відсотка від вартості квитка.

VI. СУБ'ЄКТИ НАДАННЯ ПОСЛУГ

- (78) За інформацією ДП «Інфоресурс» (лист від 15.03.2016 № 01.01-12/298, вх. № 8-01/2438 від 17.03.2016), згідно з позитивними висновками про відповідність інформаційно-виробничих комплексів вимогам, що встановлені Наказом, для виготовлення карток квитків, які надало ДП «Інфоресурс» за результатами проведених аналізів та оцінок якості пластикових карток, виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка здійснюють такі інформаційно-виробничі вузли:
- (а) Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет» (висновок ДП «Інфоресурс» від 01.09.2014 № 01.01 – 14/876);
 - (б) Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (висновок ДП «Інфоресурс» від 08.10.2014 № 01.01 – 14/1261/1);
 - (в) Київський університет імені Бориса Грінченка (висновок ДП «Інфоресурс» від 08.12.2015 № 01.01 – 12/1402);
 - (г) Національний університет «Львівська політехніка» (висновок ДП «Інфоресурс» від 08.09.2014 № 01.01 – 14/972);
 - (д) Одеська національна морська академія (висновки ДП «Інфоресурс» від 16.11.2015 № 01.01 – 14/1329 про невідповідність та від 11.09.2014 № 01.01 – 14/1020 про відповідність);
 - (е) Інститут (ПрАТ «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій») (висновок ДП «Інфоресурс» від 19.03.2014 № 1);
 - (ж) товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Обласний інформаційний центр прикладних та інформаційних технологій» (ТОВ «Обласний Дніпропетровський центр прикладних інформаційних технологій») (висновок ДП «Інфоресурс» від 01.09.2014 № 01.01 – 14/877);
 - (з) товариство з обмеженою відповідальністю «Регіональний центр «Студсервіс» (висновок ДП «Інфоресурс» від 01.09.2014 № 01.01 – 14/875);
 - (и) СП «Макрохем-Україна» (висновок ДП «Інфоресурс» від 10.08.2015 № 01.01 – 12/985).

- (79) При цьому, за інформацією ДП «Інфоресурс», станом на 15.03.2016 документи на проведення аналізу та оцінки якості карток квитків у порядку, визначеному наказом Міністерства освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474, щодо будь-яких інших суб'єктів господарювання до ДП «Інфоресурс» не надходили.
- (80) Інститут виступає інформаційно-технічним адміністратором ІВС «ОСВІТА», є центральним вузлом ІВС «ОСВІТА» та інформаційно-виробничим вузлом, який у свою чергу може надавати послуги з виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка.
- (81) Для надання послуг з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків суб'єкту господарювання, що має намір їх надавати, як випливає з аналізу положень наказу Міністерства освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474 та наявної у матеріалах справи інформації, слід:
- (а) мати достатнє інформаційне та технічне оснащення, відповідний апаратно-технічний комплекс для виготовлення пластикових карток студентських (учнівських) квитків;
 - (б) працівники суб'єкта господарювання, що безпосередньо обслуговують інформаційні процеси, повинні мати не менше ніж 2-річний досвід роботи у сфері інформаційного та документарного забезпечення осіб даними з питань освіти;
 - (в) подати письмову заяву як до управління освіти і науки обласної державної адміністрації, так і безпосередньо до Міністерства освіти і науки;
 - (г) отримати позитивний висновок ДП «Інфоресурс» щодо відповідності продукції інформаційно-виробничого вузла встановленим технічним вимогам;
 - (д) отримати статус інформаційно-виробничого вузла;
 - (е) зареєструватись в інформаційно-технічного адміністратора ІВС «Освіта» (Інститут);
 - (ж) отримати в інформаційно-технічного адміністратора ІВС «Освіта» (Інститут) електронні ключі та сертифікати електронних ключів;
 - (з) укласти договір з Інститутом та ДП «Інфоресурс» про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних;
 - (и) укласти з Інститутом ліцензійний договір на використання програмно-технологічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними», необхідного для виготовлення карток студентських (учнівських) квитків;
 - (к) укласти з Інститутом договір про надання останнім консультаційних послуг на тему «Робота з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» (за необхідності);
 - (л) укласти з Інститутом договір комерційної концесії (франчайзингу), предметом якого є передані Інститутом (Правоволоділець) права на використання комерційної таємниці Правоволоділця – інформації щодо промислового і комерційного досвіду виготовлення пластикових карток студентських (учнівських) квитків; право на ліцензійне використання програмного комплексу згідно з ліцензійною угодою;
 - (м) укласти з Інститутом договір підяду, згідно з яким останній здійснює друк лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків (за необхідності).

VII. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (82) Визначення становища Інституту на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків здійснювалося відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку (далі – Методика), затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605.

- (83) Згідно з Методикою етапи визначення монопольного (домінуючого) становища, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.
- (84) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є дев'ять вузлів, що надають послуги з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків.
- (85) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище Інституту, є послуга з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків.
- (86) Товарними межами ринку (попит-пропозиція) за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару визначено послуги з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків. Враховуючи чинну нормативно-правову базу, взаємозамінних товарів на ринку немає, вони можуть з'явитись лише за умови внесення до неї змін шляхом суттєвого зниження вимог до студентського (учнівського) квитка та визначення аналогічних йому документів, що мають інший механізм виготовлення, що не є доцільним з точки зору обліку, захисту та виконання інших соціально важливих функцій, насамперед спрямованих на захист від підробок, легкість ідентифікації та інше.
- (87) Послуга з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків відноситься до стандартизованих товарів як така, що має єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і при наданні якої використовуються однакові технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (88) Попит на послугу з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків є усталеним та таким, що не залежить від наявних на ринку пропозицій, будучи прямо пов'язаним виключно з кількістю студентів (учнів), що проходять навчання у замовників (споживачів) послуг, нових учнів, кількості місць у навчальних закладах, на які можуть бути прийняті на навчання студенти (учні), частоти втрати (пошкодження) останніми студентських (учнівських) квитків та тривалості навчання.
- (89) Територіальні межі ринку – загальнодержавний ринок, що зумовлюється фізичними та технічними характеристиками товару, технологічними зв'язками між надавачами та споживачами, можливостями збереження рівня якості та споживчих властивостей товару при транспортуванні, рівнем транспортних витрат, відсутністю бар'єрів для замовлення послуги в межах конкретної адміністративно-територіальної одиниці, розташуванням споживачів на території всієї України та іншим.
- (90) Часові межі ринку – 2015 – 2016 роки. Протягом 2015 – 2016 років відповідна сукупність товарно-грошових відносин між надавачами послуг та споживачами мала сталу структуру.
- (91) Наявні економічні та адміністративні бар'єри входу на ринок.
- (92) Конкурентами Інституту є суб'єкти господарювання, які подолали зазначені в попередньому розділі бар'єри та перелік яких міститься в таблиці нижче. Потенційними конкурентами є суб'єкти господарювання, що відповідають вимогам, визначеним у нормативно-правових актах до надавача послуги з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків – інформаційно-виробничого вузла. Повноваження допуску

потенційних конкурентів на ринок належать в тому числі Інституту, у зв'язку з чим строк, протягом якого на ринку можуть з'явитись нові учасники, залежить не тільки від них самих, а й від проміжку часу, протягом якого Інститут буде вживати заходів, необхідних для допуску потенційного конкурента на ринок.

- (93) Враховуючи те, що договори між учасниками ринку та Інститутом, наявність яких є необхідною для здійснення діяльності на ринку та без яких виготовлення карток студентських (учнівських) квитків є неможливим, укладаються останнім на визначений термін не більше року, то необхідність подолання більшої частини бар'єрів не є одноразовим заходом. Кожного разу після закінчення терміну дії договору учасник ринку втрачає право здійснювати діяльність та набуває його знову після укладення нових договорів Інститутом.
- (94) Враховуючи зазначене, Інститут має можливість впливати на кількість учасників, що діють на ринку, усувати окремих учасників ринку шляхом відмови у підписанні нових договорів та/або затягуванні процедури підписання.
- (95) Строки, протягом яких Інститут укладає договори із суб'єктами господарювання (потенційними та/або наявними учасниками ринку), мають важливе значення з огляду на сезонність попиту, який характеризується особливою концентрацією саме перед початком нового навчального року, коли навчальним закладам вже відомі дані та кількість студентів (учнів), що будуть у них навчатись у наступному навчальному році. Також затримки з виготовленням карток студентських (учнівських) квитків призводять до вкрай негативних наслідків як для студентів (учнів), що не мають можливості без них скористатись гарантованими державою пільгами, так і для репутації навчальних закладів та для держави в цілому, з огляду на важливість забезпечення практичної реалізації студентами (учнями) наданих державою прав.
- (96) Відповідно до інформації, наданої інформаційно-виробничими вузлами, кількість виготовлених карток студентських (учнівських) квитків за 2015 – 2016 роки наведена в табличній формі:

Назва інформаційно-виробничого вузла	Кількість виготовлених студентських (учнівських) квитків, шт.		Частка %	
	2015 рік	2016 рік	2015 рік	2016 рік
Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет»	14 761	12 371	4,647772	3,304202
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу	13 834	12 764	4,355889	3,40917
Київський університет імені Бориса Грінченка	-	8 539	-	2,280704
Національний університет «Львівська політехніка»	23 458	15 725	7,386183	4,200031
Одеська національна морська академія	6 735	7 585	2,120639	2,025897
Товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Обласний інформаційний центр прикладних та інформаційних технологій»	42 562	44 079	13,40143	11,77317
Товариство з обмеженою відповідальністю «Регіональний центр «Студсервіс»	29 792	40 086	9,380559	10,70667
СП «Макрохем-Україна»	336	23 011	0,105796	6,146068
Інститут (ПрАТ «Науково-дослідний	186 115	210 242	58,60173	56,15408

інститут прикладних інформаційних технологій)				
Всього	317593	374402	100	100

- (97) Як свідчить інформація із зазначеної вище таблиці, частки на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків, що належать конкурентам Інституту, порівняно з останнім, є незначними.
- (98) При цьому Інститут має ринкову владу на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків, що полягає в наступному:
- (а) інформаційно-виробничі вузли (суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність на зазначеному ринку) в питаннях своєї діяльності як вузлів підпорядковані центральному вузлу (Інституту);
 - (б) Інститут наділений повноваженнями щодо допуску суб'єктів господарювання (потенційних конкурентів) на ринок, які описані в попередньому розділі;
 - (в) Інститут, на відміну від своїх конкурентів, є інформаційно-технічним адміністратором ІВС «ОСВІТА»;
 - (г) Інститут, на відміну від своїх конкурентів – вузлів нижчого рівня, знаходиться на найвищому рівні ієрархічної функціональної структури ІВС «ОСВІТА» та є центральним вузлом;
 - (д) Інститут, на відміну від своїх конкурентів, наділений додатковими повноваженнями щодо забезпечення створення спеціалізованого програмного забезпечення, технічного ведення ІВС «ОСВІТА» та структурної систематизації інформації;
 - (е) Інститут, на відміну від своїх конкурентів, може проводити моніторинг діяльності підпорядкованих вузлів (у тому числі вузлів своїх конкурентів) виключно в рамках їхніх функціональних обов'язків, що пов'язані з господарською діяльністю останніх на ринку послуг з виготовлення студентських (учнівських) квитків, а при виявленні порушень – інформувати ДП «Інфоресурс»;
 - (ж) на зазначеному ринку, крім господарської діяльності з надання послуг щодо виготовлення студентських (учнівських) квитків, головним призначенням Інституту є збір, аналіз, передача інформації стосовно освітянської діяльності навчальних закладів, даних про їх студентів, учнів та випускників, адміністрування процесу ведення та наповнення централізованого банку даних Міністерства освіти і науки та ін.;
 - (з) Інститут, як центральний вузол та інформаційно-технічний адміністратор, володіє інформацією щодо учасників ринку, замовників, укладених договорів між суб'єктами господарювання – надавачами послуг та навчальними закладами, як замовниками, обсягу замовлень та ін.;
 - (и) Інститут має можливість усунення конкурентів з ринку шляхом розірвання/відмови продовження дії договорів, без укладення яких надання послуг є неможливим, а також користуючись іншими повноваженням як інформаційно-технічний адміністратор – центральний вузол;
 - (к) Інститут має можливість впливати на вартість послуги виготовлення студентських (учнівських) квитків шляхом встановлення вартості своїх послуг, що надаються виключно Інститутом учасникам ринку за договорами, зазначеними вище, та становлять близько 30 відсотків вартості квитка.
- (99) Враховуючи викладене, Інститут, як учасник ринку послуг з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків, наділений ринковою (монопольною) владою, що полягає у його здатності визначати та суттєво впливати на умови обороту товару (послуга з виготовлення студентських (учнівських) квитків) на ринку, не допускати, усувати та обмежувати конкуренцію.

- (100) Отже, маючи ринкову владу, Інститут не зазнає значної конкуренції на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків унаслідок наявності бар'єрів доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, подолання яких останніми залежить від самого Інституту, та наявності в Інституті ексклюзивних повноважень інформаційно-технічного адміністратора та центрального вузла, що надають йому можливість впливати на умови обороту товару на ринку та конкуренцію на ньому.
- (101) Споживач обмежений у можливості впливати на умови обороту товару на ринку, у тому числі на ціну, враховуючи те, що не придбання останнім послуги з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків буде мати наслідком неможливість здійснення навчального процесу, тобто виконання основної функції. При цьому близько 30 відсотків вартості послуги становить вартість за договорами між надавачами послуг та Інститутом, яку останній визначає самостійно за відсутності альтернативних джерел придбання.
- (102) Суб'єкти господарювання – надавачі послуг з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків обмежені в можливості впливати на умови обороту товару на ринку, оскільки ринкова влада належить Інституту як учаснику ринку, інформаційно-технічному адміністратору та центральному вузлу. За умови відмови Інститутом в допуску суб'єкта господарювання на ринок або розірвання та/або відмови в продовженні договорів останньому, учасник буде усунений з ринку до врегулювання взаємовідносин з Інститутом. Також учасники ринку обмежені в можливості впливати на вартість послуг, оскільки приблизно 30 відсотків вартості становить ціна послуг, що надаються учасникам Інститутом, який одночасно є учасником ринку та конкурує за споживача разом із суб'єктами господарювання, на вартість послуг яких він має можливість впливати.
- (103) Листом від 27.10.2016 № 68-01-2053 Національний університет «Львівська політехніка» у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
*«На цей час (і на зараз) інформації про існування альтернативного ПЗ для виготовлення студентських квитків не має, а підписання договору було передумовою укладання договору з інформаційного супроводження, без укладення цих договорів виготовлення студентських квитків є неможливим...
Інші суб'єкти господарювання, які надають право на використання програмно-технологічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» та/або використання іншого програмного продукту для виготовлення (виробництва) карток студентських (учнівських) квитків нам не відомі...
Інші суб'єкти господарювання, які надають послуги на тему: робота з програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» та/або послуг (консультаційні тощо) по роботі з використання Іншого програмного забезпечення для виготовлення (виробництва) карток студентських (учнівських) квитків нам не відомі».*
- (104) Листом від 21.10.2016 № 16/2651 Національний університет «Одеська морська академія» у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
«Інститут є інформаційно-технічним адміністратором ІВС «Освіта», наділений правом допуску інформаційно-виробничих вузлів на ринок виготовлення студентських (учнівських) квитків... На сьогодні немає інших відомих нам суб'єктів господарювання, які надають право на використання програмно-технічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» та/або

використання іншого програмного продукту для виготовлення (виробництва) студентських/учнівських квитків».

- (105) Листом від 18.01.2017 № 16/98 Національний університет «Одеська морська академія» у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
«На сьогодні не має інших відомих нам суб'єктів господарювання, які мають право надавати консультування щодо роботи з комп'ютерною програмою «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними», який використовується для виготовлення студентських та учнівських квитків».
- (106) Листом від 20.01.2017 № 01-22/92 Запорізький національний університет у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
«Навчальний заклад прийняв рішення укласти такі договори та отримувати послуги, так як інші суб'єкти господарювання, які можуть надавати такі послуги, нам не відомі».
- (107) Листом від 25.01.2017 № 78 Київський університет ім. Бориса Грінченка у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
«Університет (інформаційно-виробничий вузол) здійснює друк карток студентських (учнівських) квитків за макетами, виготовленими ПАТ «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій», за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, яке є єдиним для створення карток студентських (учнівських) квитків державного зразка».
- (108) Листом від 30.01.2017 № 68-01-128 Національний університет «Львівська політехніка» у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
«Тому без взаємодії з Центральним вузлом ІВС «Освіта» та без укладення відповідних договорів на інформаційне супроводження Інформаційно-виробничий вузол не міг подавати замовлення та обмінюватись інформацією з центром обробки даних для виготовлення студентських квитків».
- (109) Листом від 21.10.2106 № 45-27-28/126 Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
*«ІФНТУНГ не відомі інші суб'єкти господарювання, які надають право на використання програмно-технічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» або іншого продукту для виготовлення (виробництва) карток студентських/учнівських квитків державного зразка на основі фотокомп'ютерних технологій...
ІФНТУНГ не відомі інші суб'єкти господарювання, які надають послуги щодо роботи з програмно-технічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» або послуги по роботі з використання іншого програмного забезпечення для виготовлення (виробництва) карток студентських/учнівських квитків».*
- (110) Листом від 17.10.2016 № 01-21/2207 Запорізький національний університет у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
*«Навчальний заклад не мав інших пропозицій, тому придбав програмний продукт Інституту...
На сьогодні нам не відомі інші суб'єкти господарювання, які надають право на використання програмно-технічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» або використання іншого*

програмного продукту для виготовлення (виробництва) карток студентських/учнівських квитків...

Вузол прийняв рішення укласти такі договори та отримувати послуги Інституту так як інші суб'єкти господарювання, які можуть надавати такі послуги невідомі...

Інші суб'єкти господарювання, які надають послуги роботи з програмно-технічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» або використання іншого програмного забезпечення для виготовлення (виробництва) карток студентських/учнівських квитків» нам не відомі...

...щодо доцільності укладення договорів з Інститутом, то на сьогодні іншого підприємства не існує».

- (111) Отже, Інститут займав монопольне (домінуюче) становище на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків у 2015 році з часткою 59 відсотків та 56 відсотків – у 2016 році.
- (112) При цьому Інститут досягнув монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків та підтримує його не завдяки власним досягненням, а внаслідок наділення останнього ексклюзивними повноваженнями Міністерством освіти і науки України.

VIII. ОБСТАВИНИ СТВОРЕННЯ ІНСТИТУТОМ ПЕРЕШКОД У ДОСТУПІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНОК

Взаємовідносини між Інститутом та СП «Макрохем-Україна» щодо доступу останнього на ринок

- (113) Стосовно процедури укладання договорів, СП «Макрохем-Україна» повідомило (лист від 01.03.2016 № 15, вх. № 8-130/1961 від 01.03.2016): *«У зв'язку з тим, що станом на 13.10.2015 року керівництвом підприємства було проведено цілу низку переговорів стосовно укладення угод з навчальними закладами України на виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка (з деякими уже були укладені), а ситуація з підписанням Ліцензійного договору залишалась не вирішеною, керівництво СП «Макрохем-Україна» 13.10.2015 вих. №№ 449 та 450 та звернулось до керівництва ДП «Інфоресурс» та до Першого заступника Міністра Міністерства освіти і науки України відповідно, з інформацією про ненадання ПрАТ «НДІ ПІТ» на підписання Ліцензійного договору та з проханням вирішення проблеми, щодо прихованого блокування роботи підприємства.*
- (114) 19.10.2015 року від співробітника ПрАТ «НДІ ПІТ» Ліновицького О.В. з електронної скриньки «О. Ліновицький ol@osvita.net на електронну скриньку співробітника СП «Макрохем-Україна» надійшов проект Ліцензійного договору між Українсько-польським спільним підприємством «Макрохем-Україна» та ПрАТ «НДІ ПІТ». Нажаль в п. 4.1. вказаного проекту договору не була зазначена ліцензійна плата за використання твору.
- (115) В телефонній розмові 19.10.2015 року Ліновицький О.В. обіцяв 20.10.2015 року озвучити вищевказану суму, але на телефонні дзвінки відповідати перестав, секретарі з'єднувати з ним відмовлялись, посилаючись на його відсутність на робочому місці про що 22.10.2015 року за вих. № 454 в ПрАТ «НДІ ПІТ» було направлено відповідний лист.
- (116) 27.10.2015 року на зв'язку знов з'явився Ліновицький О.В., який озвучив цифру Ліцензійного договору і запропонував терміново направити на адресу ПрАТ «НДІ ПІТ»

його підписаний проект. В цей же день, тобто 27.10.2015 року підписаний проект Ліцензійного договору за вих. 455 було нарочним доставлено в приймальню директора ПрАТ «НДІ ПІТ».

- (117) 25.11.2015 року на юридичну адресу СП «Макрохем-України» 07801 Київська обл., смт. Бородянка, вул. Косіора, 6 – Б (просимо звернути увагу, що не зважаючи на наші численні прохання направляти листи за фактичною адресою 04060 м. Київ, вул. Максима Берлінського, 9, 7 поверх або надати можливість забирати листи нарочно, пошта відправлялась на юридичну адресу) надійшов лист від 20.11.2015 ... з пропозицією підписати проект Ліцензійного договору... Термін дії вказаного Ліцензійного договору було вказано 31.12.2015 року., що являлось або технічною помилкою, або приводом для подальшого відтермінування (затягування) підписання Ліцензійного договору про що нами було поінформовано ПрАТ «НДІ ПІТ» 25.11.2015 року за вих. № 465. 25.12.2015 на юридичну адресу СП «Макрохем-Україна»... надійшов лист ПрАТ «НДІ ПІТ» від 15.12.2015 № 501/1 з підписаним Ліцензійним договором та терміном дії Договору уже до 30.08.2016 року...
- (118) ...Після численних звернень по телефону, в наше розпорядження 25.12.2015 року було надано диск з Програмно-технічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними». На жаль, вказаним диском скористатись не виявилось можливим у зв'язку з тим, що за словами співробітника ПрАТ «НДІ ПІТ» О.В. Ліновицького, «потрібно додатково укласти Договір про надання послуг на тему: робота з Програмно-технологічним комплексом Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними»..
- (119) В результаті численних звернень 16.01.2016 року СП «Макрохем-Україна» отримало лист від ПрАТ «НДІ ПІТ» за вих. № 5 від 13.01.2016 року з проектом договору на надання послуг на тему: робота з Програмно-технологічним комплексом Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» який в той же день був підписаний та з листом вих. № 7 від 16.01.2015 року направлений в ПрАТ «НДІ ПІТ».
- (120) 01.02.2016 року СП «Макрохем-Україна» отримало лист від ПрАТ «НДІ ПІТ» за вих. № 21/1 від 28.01.2016 року з пропозицією підписання договору на надання послуг на тему: робота з Програмно-технологічним комплексом Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» який в той же день був підписаний та з листом вих. № 7 від 16.01.2015 року направлений в ПрАТ «НДІ ПІТ».
- (121) ...03.02.2016 – 05.02.2016 року співробітниками ПрАТ «НДІ ПІТ» проводились роботи по налаштуванню обладнання, встановлення на обладнання програмного забезпечення Програмно-технологічний комплекс «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними». В результаті проведених робіт, СП «Макрохем-Україна» надано можливість прийняття, обробки та друку тільки зворотнього боку студентських/учнівських квитків державного зразка... Друк лицьового боку студентських квитків державного, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 25.10.2013 № 1474 (із змінами і доповненнями) вищевказаним програмним комплексом підприємством не активовано.
- (122) При намаганні отримати пояснення стосовно цієї ситуації в телефонній бесіді з Ліновицьким О.В. ми отримали пропозицію написати листа в довільній формі на ім'я директора ПрАТ «НДІ ПІТ» з проханням виготовити для наших потреб необхідну нам

кількість студентських/учнівських квитків державного зразка (лицьового боку). Вартість виготовлення на нашому матеріалі складе 1 грн. 50 коп. (за одиницю), на матеріалі ПрАТ «НДІ ПІТ» - 7 грн. 25 коп.

- (123) Тобто, навіть після сплати всіх необхідних платежів по Ліцензійному договору та Договору про надання послуг на тему: *робота з Програмно-технологічним комплексом Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними»* ПрАТ «НДІ ПІТ» всіма можливими засобами, використовуючи своє монопольне становище на даному ринку, намагається змусити як нас, так і всі інші інформаційно-виробничі вузли ІВС «Освіта» замовляти непотрібні послуги.
- (124) Такий розвиток подій став можливим через те, що ПрАТ «НДІ ПІТ» одночасно являється інформаційно-технічним адміністратором ІВС «Освіта», володарем твору Програмно-технологічний комплекс «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» та інформаційно-виробничим вузлом ІВС «Освіта», що надає йому можливість, використовуючи своє монопольне володіння програмним забезпеченням, суттєво впливати на роботу інших інформаційно-виробничих вузлів (як у нашому випадку через можливість її блокування) та штучно утримувати високу ціну на виготовлення учнівських/студентських квитків державного зразка.
- (125) Фактично, робота нашого підприємства по виготовленню учнівських/студентських квитків державного зразка блокувалась шляхом формальної переписки по «Узгодженню та підписанню» тих чи інших документів, що видно з наданих копій листів.
- (126) Через таку позицію керівництва ПрАТ «НДІ ПІТ» від послуг нашого підприємства, не зважаючи на значно нижчу ціну, відмовились (розірвані укладені угоди) з рядом навчальних закладів м. Києва та Київської області. Керівники навчальних закладів змушені були розірвати укладені угоди та звертатись за послугами в ПрАТ «НДІ ПІТ» у зв'язку з тим, що заручниками цієї ситуації ставали учні та студенти навчальних закладів, які не в змозі були в повній мірі скористатись гарантованими їм державою пільгами.
- (127) Хочемо звернути увагу на те, що після того, як навчальні заклади відмовлялись від послуг нашого підприємства у виготовленні студентських/учнівських квитків державного зразка, вони (вимушено) звертались до ПрАТ «НДІ ПІТ» і через 2 – 3 дні отримували виконане замовлення, але по цінах 72,00 грн./за одиницю...
- (128) Додатковим підтвердженням цього є те, що не зважаючи на абсолютно різне у всі інформаційно-виробничих вузлів ІВС «Освіта» обладнання, різні складові рентабельності виробництва, вартість студентських/учнівських квитків державного зразка складає 72,00 грн. Тобто ПрАТ «НДІ ПІТ» своїми діями заставляє інформаційно-виробничі вузли ІВС «Освіта» утримувати вигідну йому ціну.
- (129) Схема ПрАТ «НДІ ПІТ» виглядає наступним чином.
Як зазначалось вище, ПрАТ «НДІ ПІТ» одночасно являється інформаційно-технічним адміністратором ІВС «Освіта», володарем твору Програмно-технологічний комплекс Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» та інформаційно-виробничим вузлом ІВС «Освіта», що надає йому можливість суттєво впливати на роботу інших інформаційно-виробничих вузлів ІВС «Освіта» (як в нашому випадку можливість її блокування шляхом «інтенсивної» переписки) та

штучно утримувати високу ціну на виготовлення учнівських/студентських квитків державного зразка

- (130)** *Ліцензійні договори з інформаційно-виробничими вузлами на використання програмного продукту Програмно-технологічний комплекс Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» укладаються з терміном закінчення 31 серпня. Це означає, що після 31 серпня інформаційно-виробничі вузли ІВС «Освіта» не в змозі отримувати сформовані файли для друку студентських/учнівських квитків. Окрім ПрАТ «НДІ ПІТ». А виготовлення учнівських/студентських квитків державного зразка стає актуальним з 25 серпня і до листопада/грудня місяця. Як відомо, наявні в Україні інформаційно-виробничі вузли ІВС «Освіта» являються, в основній своїй кількості, складовою частиною навчальних закладів, основним завданням яких є забезпечення учнівськими/студентськими квитками в першу чергу студентів свого вузу. Використовуючи своє монопольне становище ПрАТ «НДІ ПІТ» затягує підписання Ліцензійного договору з інформаційно-виробничими вузлами ІВС «Освіта» і підписує угоди з навчальними закладами на самостійне виготовлення учнівських/студентських квитків державного зразка. Після виконання всіх своїх замовлень ПрАТ «НДІ ПІТ» надає можливість працювати іншим інформаційно-виробничим вузлам ІВС «Освіта».*
- (131)** *СП «Макрохем-Україна» повідомило (лист від 17.01.2017 № 06 вх. від 18.01.2017 № 8-01/467): «Інститут будучи приватною структурою, одночасно являється інформаційно-технічним адміністратором ІВС «ОСВІТА», володарем твору Програмно-технологічний комплекс «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» та інформаційно-виробничим вузлом ІВС «ОСВІТА». Таке положення на діючому ринку надає можливість суттєво впливати на роботу інших Вузлів шляхом штучного затягування термінів підписання Ліцензійного договору між Вузлом і Інститутом на строкове комерційне використання Програмно-технологічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» для виготовлення (виробництва) карток студентських (учнівських) квитків, як було в нашому випадку, і не реагувати на будь-які звернення Міністерства освіти і науки України чи ДП «Інфоресурс». Пік роботи по виготовленню студентських (учнівських) квитків припадає на вересень-жовтень місяць і терміни їх виготовлення стоїть достатньо гостро. Затримавши підписання Ліцензійного договору на півмісяця-місяць можна зірвати роботу Вузла. Виходом з даної ситуації є передання цієї функції державному підприємству (як ДП «Інфоресурс»), яке буде нейтральним до всіх Вузлів».*
- (132)** *03 серпня 2015 року ДП «Інфоресурс» було проведено первинний аналіз та оцінку якості карток студентських (учнівських), виготовлених СП «Макрохем-Україна», та видано за результатом акт № 1 від 03.08.2015*
- (133)** *10 серпня 2015 року СП «Макрохем-Україна» було отримано висновок ДП «Інфоресурс» за № 01.01-12/985 про відповідність його інформаційно-виробничого комплексу встановленим вимогам для виготовлення пластикових карток студентських (учнівських) квитків державного зразка, що не є платіжними картками.*
- (134)** *Наказом Міністерства освіти і науки України від 03 вересня 2015 року № 911 було визначено вузол, створений на базі Спільного підприємства «Макрохем-Україна», регіональним інформаційно-виробничим вузлом ІВС «Освіта» для виготовлення пластикових карток студентських (учнівських) квитків державного зразка, що не є платіжними картками. Контроль за виконанням вимог щодо функціонування вузла було*

покладено на ДП «Інфоресурс». Контроль за виконанням наказу – на першого заступника Міністра.

- (135)** З матеріалів справи вбачається, що 04 вересня 2015 року між Українсько-польським спільним підприємством «Макрохем-Україна» та Інститутом було укладено договір № 398-15/ЦСК про надання послуг електронного цифрового підпису. Предметом зазначеного договору є надання Інститутом СП «Макрохем-Україна» послуг електронного цифрового підпису, під якими розуміється надання надійних засобів електронного цифрового підпису, допомога при генерації відкритих та особистих ключів, обслуговування сертифікатів ключів (формування, розповсюдження, зберігання, скасування, блокування та поновлення), надання інформації щодо чинних, скасованих та блокованих сертифікатів ключів, послуги фіксування часу, консультаційні послуги. Вартість послуг Інституту за договором становила 1200 грн, з урахуванням ПДВ, за 2 одиниці (5 100 грн штука з ПДВ).
- (136)** 23 вересня 2015 року СП «Макрохем-Україна» було видане свідоцтво про реєстрацію (реєстраційний номер РЦ 1208/09-15) інформаційно-виробничого вузла. У свідоцтві зазначено послуги, які має право виконувати вузол: збір, збереження та оновлення даних щодо учнівських, студентських квитків, документів про освіту державного зразка та їх власників; передача замовлень в електронній формі до Вузла вищого рівня, якому цей Вузол підпорядкований; друк учнівських та студентських квитків. У свідоцтві зазначено, що інформаційно-виробничий вузол відповідає вимогам нормативних документів з їх переліком.
- (137)** У матеріалах справи наявний договір про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних № 7 від 01 жовтня 2015 року, укладений між ДП «Інфоресурс», Інститутом та Українсько-польським спільним підприємством «Макрохем-Україна». Предметом договору є те, що ДП «Інфоресурс», як технічний адміністратор ЄДЕБО, Інститут, як інформаційно-технічний адміністратор ІВС «Освіта», надають Українсько-польському спільному підприємству «Макрохем-Україна», як інформаційно-виробничому вузлу ІВС «Освіта», що виготовляє студентські (учнівські) квитки, які не є платіжними картками, послуги з:
- (а)** інформаційного супроводження, яка включає в себе (надається ДП «Інфоресурс»):
 - (1)** забезпечення збору даних щодо студента (учня), необхідних для створення замовлення в електронній формі на виготовлення студентського (учнівського) квитка;
 - (2)** їх верифікації, систематизації, реєстрації, обліку;
 - (3)** можливості експорту замовником студентського (учнівського) квитка для створення інформаційно-виробничому вузлу замовлення на створення студентського (учнівського) квитка та виготовлення його картки;
 - (4)** обміну ЄДЕБО з централізованим банком даних Міністерства освіти і науки України інформацією щодо створеного інформаційно-виробничим вузлом студентського (учнівського) квитка державного зразка з метою його актуалізації в ЄДЕБО та підтвердження достовірності, у тому числі під час оформлення пільгового проїзду на Укрзалізницю;
 - (б)** ведення баз даних (надається Інститутом):
 - (1)** ведення баз даних, створення студентських (учнівських) квитків для виготовлення їх карток;
 - (2)** обробки, занесення у виробничі бази та центральний банк даних Міністерства освіти і науки України, реєстрації та обліку інформації, її актуалізації, зберігання;
 - (3)** забезпечення захисту від несанкціонованого доступу чи модифікації, а також достовірності інформації стосовно студентів та учнів навчальних закладів України, ідентифікації студентських (учнівських) квитків державного зразка;

- (4) передача з ІВС «ОСВІТА» до ЄДЕБО створених інформаційно-виробничим вузлом студентських (учнівських) квитків державного зразка.
- (138) Вартість однієї послуги за договором відповідно становить 2,16 та 10,74 грн з ПДВ. Кількість послуг за договором становить 52 400 одиниць, що за логікою прив'язано до кількості студентських (учнівських) квитків, при відсутності посилення на це в договорі. Тобто, загальна вартість послуг за договором, що сплачується СП «Макрохем-Україна», відповідно повинна становити: Інституту – 562 776 грн та ДП «Інфоресурс – 113 184 грн, що загалом становить 675 960 грн.
- (139) До обов'язків Інституту за договором, зокрема, віднесено забезпечення можливості створення замовлень на виготовлення студентських (учнівських) квитків для СП «Макрохем-Україна» за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення на основі даних, що мають ідентифікатори навчання осіб в ЄДЕБО. Під спеціалізованим програмним забезпеченням, за висновком Комітету, мається на увазі саме те програмне забезпечення, щодо якого Інститутом із суб'єктами господарювання укладаються ліцензійні договори та договори щодо надання консультаційних послуг.
- (140) При цьому, як впливає із зазначеної в попередніх пунктах рішення інформації, отримання СП «Макрохем-Україна» послуг від Інституту за зазначеним договором можливо лише в разі наявності у СП «Макрохем – Україна» спеціалізованого програмного забезпечення, за допомогою якого будуть створюватися замовлення та в подальшому виготовляться квитки. Посилань на те, що це саме за програмне забезпечення та на яких умовах можливо отримати право користування ним та/або придбати та/або створити тощо, договір та підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють зазначені питання, не містять. Крім п. 2.3.6 Договору, в якому зазначено обов'язок Інституту на підставі окремих договорів створити СП «Макрохем-Україна» всі необхідні умови для виготовлення карток студентських (учнівських) квитків, у тому числі встановити апаратно-технічний комплекс та програмне забезпечення, інтегроване до ІВС «ОСВІТА».
- (141) Як впливає з інформації, зазначеної в попередніх розділах рішення, визначення складу та основних функцій спеціалізованого програмного забезпечення здійснюється уповноваженим органом Міністерства освіти та науки України за поданням інформаційно-технічного адміністратора – ДП «Інфоресурс». При цьому розробка, впровадження і супровід зазначеного програмного забезпечення відносяться до обов'язків Інституту.
- (142) Також у матеріалах справи наявний договір від 07 жовтня 2015 року № 01/10, укладений між ТОВ «Навчально-методичний центр «Немішаєве» та СП «Макрохем-Україна», предметом якого є надання СП «Макрохем-Україна» протягом 30 днів з дня отримання від замовника затвердженого керівником навчального закладу підтвердження на виготовлення карток студентських (учнівських) квитків послуг товариству з обробки даних і з власних матеріалів виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка та видача останніх товариству. Вартість послуг за договором становила 87 490 грн за 1346 штук (65 грн за штуку).
- (143) Листом від 10 жовтня 2015 року № 450 СП «Макрохем-Україна» звернулось до Міністерства освіти і науки України та першого заступника Міністра щодо особистого втручання для вирішення в найкоротші строки проблеми стосовно Інституту. У листі зазначається:

«Станом на 13.10.2015 року Приватним акціонерним товариством «Науково – дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» із невідомих для нас причин блокується надання нашому підприємству програмного забезпечення для виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка, хоча інші інформаційно-виробничі вузли розпочали роботу по забезпеченню учнів та студентів відповідними документами.

Нашим підприємством укладено ряд угод з навчальними закладами України на виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка, але така позиція ПрАТ «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» призводить до того, що учні та студенти не в змозі в повній мірі скористатись гарантованими їм державною пільгами».

- (144)** У цей же день СП «Макрохем-Україна» звернулося з аналогічним листом № 449 до т. в. о. директора ДП «Інфоресурс».
- (145)** Листом від 22 жовтня 2015 року № 454 (отриманий 23.10.2015 за № 1780 Никифороенко) СП «Макрохем-Україна» звернулося до Інституту щодо:
«19.10.2015 рок від співробітника ПАТ «НДІ ППІ» Ліновицького О.В. з електронної скриньки «О. Ліновицький ol@osvita.net на електронну скриньку співробітника СП «Макрохем-Україна» Фоменка А.І. «Артем Фоменко artem.i.fomenko@gmail.com надійшов проект Ліцензійного договору між Українсько-польським спільним підприємством «Макрохем-Україна» та Приватним акціонерним товариством «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій». На жаль в п. 4.1. вказаного проекту договору не була зазначена ліцензійна плата за використання твору, у зв'язку з чим наше підприємство не в змозі направити його Вам на підписання. В телефонній розмові 19.10.2015 року Ліновицький О.В. обіцяв 20.10.2015 року озвучити вищевказану суму, але до цього часу налагодити зв'язок з Вашим співробітником не виявилось можливим через його відсутність на робочому місці. Відсутність необхідного програмного забезпечення, яке ми повинні і годні оплатити відповідно до Ліцензійного договору, порушує вимоги Пункту 2.3.1. Договору № 7 від 01.10.2015 року та не дає можливість розпочати роботи по виготовленню студентських/учнівських квитків державного зразка, що в свою чергу призводить до численних нарікань з боку наших Замовників, підриває ділову репутацію нашого підприємства та наносить підприємству економічні збитки. На підставі вищевикладеного звертаємось до Вас з проханням в найкоротший термін вирішити питання щодо надання нам інформації стосовно вартості ліцензійної плати, підписати ліцензійний договір та встановлення необхідного програмного забезпечення на нашому обладнанні.»
- (146)** Листом від 26 жовтня 2015 року № 01.01-12/1252 ДП «Інфоресурс» було направлено до Інституту звернення СП «Макрохем-Україна» за належністю з проханням повідомити заявника та ДП «Інфоресурс» про результати його розгляду, зокрема про підстави ненадання інформаційно-виробничому вузлу ІВС «ОСВІТА» програмного забезпечення для виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка.
- (147)** Листом від 27 жовтня 2015 року № 455 (отриманий 27.10.2015 за № 1907 Никифороенко) СП «Макрохем-Україна» було направлено Інституту для подальшого підписання Ліцензійний договір на дозвіл використання твору Програмно-технологічний комплекс «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними».

- (148) Листом від 20 листопада 2015 року № 468 Інститут у відповідь на лист СП «Макрохем-Україна» від 22.10.2015 № 454 (вх. № 1078 від 23.10.2015) повідомило:
*«ПрАТ «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій (далі – Інститут) отримало Ваш Лист від 22.10.2015 р. № 454 (вх. № 1078 від 23.10.2015 р.) з проханням вирішити питання щодо надання інформації стосовно вартості ліцензійної плати, підписання ліцензійного договору та встановлення необхідного для виготовлення студентських (учнівських) квитків програмного забезпечення на Вашому обладнанні, і повідомляє Вам наступне.
Інститут разом з цим Листом надсилає Вам проект Ліцензійного договору, в якому, в тому числі, вказаний розмір ліцензійної плати, і пропонує підписати вказаний договір. Також, в разі необхідності, пропонуємо Вам внести в проект Ліцензійного договору необхідні правки, про що повідомити Інститут відповідним листом.
Після підписання вказаного Ліцензійного договору та сплати ліцензійної плати працівники Інституту будуть готові встановити програмне забезпечення необхідне для виготовлення студентських (учнівських) квитків на Вашому обладнанні.»*
- (149) Листом від 28 жовтня 2015 року № 75 ТОВ «Навчально-методичний центр «Немішаєве» було запропоновано СП «Макрохем-Україна» розірвати зазначений договір. Причиною розірвання було вказано неготовність СП «Макрохем-Україна» виконати зобов'язання зо договором на даний момент.
- (150) Відповідно до даних із сайту бюлетеня «Вісник з питань державних закупівель», 20.11.2015 Київським національним університетом імені Тараса Шевченка за результатом проведення відкритих торгів на закупівлю студентських квитків державного зразка (дата оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі, розміщеного на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель: № 214449, ВДЗ № 359 (19.10.2015) від 19.10.2015) було прийнято рішення про акцепт пропозиції конкурсних торгів учасника – переможця Українсько-польського спільного підприємства «Макрохем-Україна» з ціною 124 008 грн з ПДВ.
- (151) Листом від 24 листопада 2015 року № 469 Інститутом була надана відповідь ДП «Інфоресурс», в якому Інститут повідомляє:
*«Ніякого блокування надання інформаційно-виробничому вузлу інформаційного та документарного забезпечення установ та громадян України в галузі освіти (ІВС «Освіта») Українсько-польського спільного підприємства «Макрохем-Україна» програмного забезпечення для виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка не відбувалось.
Станом на день написання Вашого листа від Українсько-польського спільного підприємства «Макрохем-Україна» до Інституту ніяких звернень не надходило.
Після отримання звернення Українсько-польського спільного підприємства «Макрохем-Україна» щодо необхідності встановлення програмного забезпечення для виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка на його обладнанні Інститутом, у встановленому законодавством порядку, було направлено Лист до Українсько-польського спільного підприємства «Макрохем-Україна» з пропозицією укласти Ліцензійний договір, разом з проектом такого Ліцензійного договору, та, після укладення вказаного договору, встановити програмне забезпечення для виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка.
На день написання цього Листа відповіді від Українсько-польського спільного підприємства «Макрохем-Україна» не надходило.»*

- (152) Листом від 25 листопада 2015 року № 465 (одержано 25.11.2015 Никифороенко) СП «Макрохем-Україна» повідомило Інститут, що одержало 25.11.2015 проект Ліцензійного договору № КХ-1/5 від 20.11.2015 та зазначило:
«В п. 8.1. Розділу 8 зазначено, що Договір набирає чинності з дня його підписання Сторонами та скріплення печатками Сторін і діє до 31 грудня 2015 р. Вважаємо зазначення дати 31 грудня 2015 року технічною помилкою (так як Договір № 7 від 01 жовтня 2016 р. «Про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних» діє до 2016 року) і пропонуємо виправити дату на 31 грудня 2016 року. З відповідними правками направляємо Вам Ліцензійний договір для подальшого підписання і просимо Вас направити в нашу адресу рахунок-фактуру для здійснення плати за використання твору».
- (153) Листом від 01.12.2015 № 466 (отримано 01.12.2015 Никифороенко) СП «Макрохем-Україна» звернулось до Інституту з проханням прискорити підписання Ліцензійного договору № КХ-1/15 від 20 листопада 2015 року, який СП «Макрохем-Україна» направило на адресу Інституту листом від 25.11.2015 № 465, та направлення на адресу підприємства рахунку-фактури для здійснення плати за використання твору.
- (154) У матеріалах справи наявний Договір поставки від 07 грудня 2015 року № 059/151, укладений між Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та Українсько-польським спільним підприємством «Макрохем-Україна». Відповідно до умов зазначеного договору СП «Макрохем-Україна» зобов'язувалось протягом 30 календарних днів з дня отримання від Університету затвердженого керівником підтвердження на виготовлення студентських квитків, власними силами чи із залученням до виконання інших осіб, виготовити та видати студентські квитки, що відповідають встановленим зразкам, замовленню та підтвердженню, вести автоматизований облік виданої продукції, безкоштовно надавати програмне забезпечення для збору інформації та формування бази даних тощо. Університет у свою чергу зобов'язаний здійснити оплату за фактично відвантаженою продукцією. Загальна вартість поставки продукції становила 124 008,00 грн, у тому числі ПДВ – 20 688,00 грн за 2000 одиниць продукції (62,004 грн за штуку з ПДВ). Строк поставки загального обсягу продукції: з дати підписання договору до 31.12.2015.
- (155) Відповідно до умов зазначеного вище Договору поставки, до сторони, яка порушила строки виконання зобов'язань, передбачених цим договором, застосовується пеня в розмірі 0,1 відсотка вартості продукції, щодо якої допущено прострочення виконання за кожний день прострочення, а за прострочення понад тридцять днів додатково стягується штраф у розмірі 7 відсотків від вказаної вартості відповідної продукції.
- (156) Листом від 15.12.2015 № 501/1 (отримано 21.12.2015) Інститутом було надіслано СП «Макрохем-Україна» на підписання Ліцензійний договір, в якому вказано розмір ліцензійної плати і запропоновано строк дії Ліцензійного договору до 30 серпня 2016 року. У листі Інститут також повідомив про готовність встановити програмне забезпечення, необхідне для виготовлення студентських (учнівських) квитків, на обладнанні підприємства після підписання вказаного Ліцензійного договору та сплати ліцензійної плати.
- (157) Листом від 18 грудня 2015 року № 01.01-12/1457 ДП «Інфоресурс» повідомило, що лист СП «Макрохем-Україна» від 13.10.2015 № 450, що надійшов разом із листом департаменту вищої освіти МОН від 16.11.2015 № 4/1-22-844-15, було направлено за належністю до Інституту, копія листа-відповіді якого (лист від 24 листопада 2015 року за № 469) СП «Макрохем-Україна» та Міністерству освіти і науки України додається.

- (158) Листом від 21.12.2015 № 474 (отримала 21.12.2015 Столковська) СП «Макрохем-Україна» було направлено Інституту підписаний Ліцензійний договір № КХ 1/15 від 16.12.2015 з проханням терміново надати рахунок-фактуру для здійснення оплати за використання твору.
У цей же день листом від 21.12.2015 № 475 (отримано 21.12.2015 Никифоренко) СП «Макрохем-Україна» направило на адресу Інституту копію платіжного доручення про Ліцензійну плату (12 000 грн) за використання товару згідно з рахунком-фактурою № СФ-0004523 від 21.12.2015 та просило терміново встановити на обладнанні підприємства програмне забезпечення для виготовлення студентських (учнівських) квитків.
- (159) Листом від 25.12.2015 № 480 (отримано 25.12.2015 Никифоренко) СП «Макрохем-Україна» звернулось до Інституту та просило направити відповідно до Договору № КХ-1/15 та листа № 501/1 від 15.12.2015 працівників Інституту для встановлення програмного забезпечення, необхідного для виготовлення студентських/учнівських квитків на обладнанні підприємства. У цьому ж листі вони повідомили, що для забезпечення студентів/учнів відповідними документами їх працівники готові працювати 26-27.12.2015.
- (160) Листом від 29.12.2015 № 483 СП «Макрохем-Україна» звернулось до ректора Київського національного університету імені Т. Шевченка Губерського Л.В., в якому повідомило:
*«Станом на 29.12.2015 року у зв'язку з рядом об'єктивних обставин, а саме необхідність виправлення деяких помилок в наданому в наше розпорядження пакеті документів від працівників університету, а також безпідставного блокування роботи нашого підприємства ПрАТ «НДІ ПІТ», що як інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА» відповідає за передачу з ІВС «Освіта» до ЄДЕБО студентських (учнівських) квитків – електронних документів з ідентифікаторами, також ПрАТ «НДІ ПІТ» є інформаційно-виробничим вузлом ІВС «Освіта» і було нашим опонентом на конкурсних торгах, виконати Договір в обумовлений строк не можливо. Нашими співробітниками застосовуються всі можливі заходи, щодо врегулювання ситуації з ПрАТ «НДІ ПІТ» і ми маємо надію в найкоротший термін виконати свої зобов'язання в повному обсязі.
На підставі вищенаведеного, просимо Вас розглянути можливість пролонгації Договору № 059/151 від 07 грудня 2015 на термін необхідний для його виконання, але не більше ніж до 31.03.2016 року».*
- (161) Листом від 29.12.2015 № 482 (отримано 29.12.2015 Никифоренко) СП «Макрохем-Україна» звернулось до Інституту з проханням відповідно до п. 3.3.1 Договору № КХ-1/15 від 16.12.2015 надати розширену технічну підтримку щодо роботи з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними».
- (162) Листом від 16.01.2016 № 07 (отримано 18.01.2016 Никифоренко) СП «Макрохем-Україна» звернулось до Інституту та повідомило про погодження ним надісланого Інститутом листом від 13.01.2016 № 05 проекту договору про надання послуг на тему «Робота з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними», готовність його підписати в запропонованій редакції та просило з метою скорочення строків розглянути можливість отримання підписаного договору нарочним.

- (163) Відповідно до додаткової угоди від 25.01.2016 № 1 до Договору № 059/151 від 07 грудня 2015 року Київський національний університет імені Тараса Шевченка та СП «Макрохем-Україна» дійшли згоди у зв'язку з неможливістю виконання взятих на себе зобов'язань у визначені строки розірвати договір.
- (164) Як впливає з матеріалів справи, за 15 днів до підписання додаткової угоди, але вже після звернення СП «Макрохем-Україна» до Університету з листом щодо обставин, які перешкоджають виконанню обов'язків за договором у передбачені строки, які в тому числі пов'язані зі створенням перешкод для вступу на ринок СП «Макрохем-Україна» Інститутом, Університетом було укладено договір поставки з Інститутом 10 січня 2016 року за № 48Т059/01 на виготовлення та видачу Інститутом Університету 2 777 студентських квитків за ціною 199 944 грн з ПДВ (72 грн за штуку з ПДВ). Вартість квитка Інституту є на 10 грн більшою, ніж у СП «Макрохем-Україна». У визначеному договором обсязі різниця становить 27 770 грн, тобто більше ніж 10 відсотків вартості.
- (165) Київський національний університет імені Тараса Шевченка листом від 01.03.2016 № 04/91, вх. № 10-130/2032 від 03.03.2016 повідомив, що:
«...за результатами відкритих торгів на закупівлю 2000 шт. студентських квитків державного зразка, з переможцем торгів – Українсько-польським спільним підприємством «МАКРОХЕМ-УКРАЇНА» (далі – СП «МАКРОХЕМ-УКРАЇНА» - було укладено договір поставки № 059/151 від 07.12.2015 р. У зв'язку з неможливістю виконання сторонами взятих на себе зобов'язань договір було розірвано шляхом укладання Додаткової угоди від 25.01.2016 р.
Підставою для розірвання договору було невиконання СП «МАКРОХЕМ-УКРАЇНА» своїх зобов'язань стосовно виготовлення студентських квитків. Причини цього СП «МАКРОХЕМ-УКРАЇНА» повідомило своїм листом № 483 від 29.12.2015 р. Серед таких причин СП «МАКРОХЕМ-УКРАЇНА» вказало на безпідставне блокування його роботи з боку Інституту, що як інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА» відповідає за передачу з ІВС «ОСВІТА» до ЄДЕБО електронних документів з ідентифікаторами. Також у своєму листі СП «МАКРОХЕМ-УКРАЇНА» вказує, що саме Інститут був єдиним конкурентом на відкритих торгах щодо закупівлі 2000 шт. студентських квитків державного зразка
...Додатково маємо повідомити, що суттєва затримка видачі студентських квитків для студентів перших курсів магістратури викликала обурення серед студентів, що спричинило численні звернення на адресу адміністрації Університету зі скаргами на порушення прав студентів на користування передбаченими законодавством пільгами та іншими незручності, пов'язані з тривалою відсутністю у значної кількості студентів студентських квитків».
- (166) Листом від 28.01.2016 № 21/1 (вх. № 3 від 01.02.2016) Інститутом у відповідь на лист СП «Макрохем-Україна» від 16.01.2016 № 07 щодо погодження проекту Договору було надіслано на підписання два екземпляри договору про надання послуг на тему «Робота з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними», підписані Інститутом зі своєї сторони, з проханням після підписання обох екземплярів повернути один Інституту.
- (167) Листом від 01.02.2016 № 08 (отримано 02.02.2016 Никифорова А.П.) СП «Макрохем-Україна» було направлено Інституту підписаний примірник Договору № КХ-16 від 28 січня 2016 року разом з платіжним дорученням та з проханням відповідно до п.п. 3.1., 4.2 цього Договору направити працівників Інституту для надання послуг за місцезнаходженням підприємства 3 – 5 лютого поточного року.

(168) Листом від 08.02.2016 № 10 СП «Макрохем-Україна» звернулося з листом до Інституту та повідомило:

«03.02.2016 року та 05.02.2016 р. співробітниками ПрАТ «НДІ ПІТ» проводились роботи для СП «Макрохем-Україна» по налаштуванню обладнання, встановленню на обладнання програмного забезпечення «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» та надавались консультації персоналу згідно Ліцензійного договору від 16 грудня 2015 № КХ-1/15 року та Договору про надання послуг від 28 січня 2016 року № КХ-16.

Сповіщаємо про результати проведених робіт:

1. Встановленим спеціалістами ПрАТ «НДІ ПІТ» 05 лютого 2016 року Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» для СП «Макрохем-Україна» підтримується можливість прийняття, обробки та друку тільки зворотнього боку студентських/учнівських квитків державного зразка (Державний зразок та опис студентського/учнівського квитка затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України 25.10.2013 № 1474 (із змінами і доповненнями).

2. Друк лицьового боку студентських квитків державного зразка затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 25.10.2013 № 1474 (із змінами і доповненнями) у вищевказаному програмному комплексі СП «Макрохем-Україна» не активовано.

Наказом Міністерства освіти і науки України 25.10.2013 № 1474 (у редакції Наказу Міністерства освіти і науки України 16.06.2014 № 716) із змінами і доповненнями) затверджено Державний зразок та опис картки студентського/учнівського квитка, в якому чітко викладені вимоги до їх Лицьового боку та Зворотного боку.

Згідно п. 1.4. Ліцензійного договору від 16 грудня 2015 року № КХ-1/15 «Під терміном Програмно-технологічний комплекс «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними», для цілей цього Договору, розуміється об'єкт авторського права Ліцензіара: комп'ютерні програми, які надають Ліцензіату можливість виготовляти картки студентських (учнівських) квитків.»

На підставі вищевикладеного ставимо Вас до відома, що встановлене програмне забезпечення Програмно-технологічний комплекс «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» не в повному обсязі відповідає вимогам п.1.4. Ліцензійного договору від 16 грудня 2015 року № КХ-1/15 і просимо вжити заходів щодо усунення недоліків».

(169) Відповідно до інформації, наданої Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, між останнім та Інститутом було укладено три договори поставки: від 26 березня 2015 року № 187Т059/57, від 13 липня 2015 року № 456059/53 та від 10 січня 2016 року № 48Т059/01.

Перший договір стосувався виготовлення та видачі Інститутом Університету 1666 студентських квитків за ціною 119 952,00 грн з ПДВ (72 грн за штуку з ПДВ). Другий – виготовлення та видачі Інститутом Університету 5 334 студентських квитків за ціною 384 048 грн з ПДВ (72 грн за штуку з ПДВ). Третій – виготовлення та видачі Інститутом Університету 2 777 студентських квитків за ціною 199 944 грн з ПДВ (72 грн за штуку з ПДВ).

(170) Інститут та СП «Макрохем-України» також виступали конкурентами один одного під час проведення Чернівецьким національним університетом імені Ю. Федьковича процедури закупівлі студентських квитків державного зразка у кількості 4 500 шт. (оголошення № 401 (16.12.2015), № 247036). Однак пропозиція СП «Макрохем-Україна» була повернена Університетом без розкриття у зв'язку з надходженням

останньої після закінчення строку, встановленого для подання пропозицій конкурсних торгів.

- (171) Відповідно до інформації, наданої Інститутом у листі-відповіді на вимогу Комітету: *«Інститут вже багато років виконує функції інформаційно – технічного адміністратора ІВС «Освіта», співпрацює з великою кількістю інформаційних та інформаційно-виробничих вузлів ІВС «Освіта» та протягом цього періоду не отримував від вузлів жодних скарг. На наш погляд, працівниками СП «Макрохем-Україна» не завжди вистачає досвіду, знань і наснаги для складної роботи з інформацією в сфері замовлення і виготовлення карток студентських квитків державного зразка, з приводу чого Інститут, навіть, проводив навчання працівників СП «Макрохем-Україна», і продовжує їх постійно консультувати».*

Щодо друку лицьової сторони карток студентських (учнівських) квитків

- (172) Листом від 17.01.2017 № 06 (вх. № 8-01/467 від 18.01.2017) СП «Макрохем-Україна» повідомило:

«Друк лицьового боку студентських квитків державного зразка, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 25.10.2013 № 1474 (із змінами і доповненнями) вищевказаним програмним комплексом підприємству не активовано. Лицьовий бік містить зображення малого Державного Герба України, напис «СТУДЕНТСЬКИЙ КВИТОК» літерами жовтого кольору висотою 4 мм, розміщений нижче зображення Малого Державного Герба України на відстані 9 мм. Ніякого додаткового унікального обладнання (крім того, що є у вузла на сьогоднішній день) для його відтворення не потрібно. Єдиною проблемою було зробити розкладку наявного шаблону на аркуші теслину А3, щоб він співпадав із зворотною стороною. За нашим переконанням, Інститут мав це виконати. При намаганні отримати пояснення стосовно цієї ситуації в телефонній бесіді з співробітником Інституту Ліновицьким О.В., ми отримали пропозицію написати листа в довільній формі на ім'я директора Інституту з проханням виготовити для наших потреб необхідну кількість студентських/учнівських квитків державного зразка (лицьового боку). Вартість виготовлення на нашому матеріалі складає 1 грн. 50 коп. (за одиницю). На матеріалі Інституту – 7 грн. 25 коп. Станом на сьогоднішній день співробітниками Вузла, за допомогою отриманих під час перевірки шаблонів лицьової сторони студентського та учнівського квитків, розроблено програму, яка дозволяє самостійних їх друк».

- (173) Запорізький національний університет (лист від 17.10.2016 № 01-21/2207, вх. № 10-130/10051 від 20.10.2016) повідомив:

«Пропозиції щодо роботи Інституту, як інформаційно-технічного адміністратора ІВС «Освіта»:

надати можливість Вузлу здійснювати друк лицьової сторони пластикових карток студентських (учнівських) квитків. Вузол має потужності самостійно їх друкувати за умови надання Інститутом другої частини програмного продукту. Вузол сплачує Інституту за друк лицьової сторони квитка 7 грн 20 коп за штуку (згідно договору підряду);

інформація, яка використовується для друку студентського учнівського квитка формується навчальним закладом в Єдиній державній базі з питань освіти (ЄДЕБО), Вузол передає Інституту зібрану інформацію для присвоєння номера та формування файлу для друку зворотної сторони квитка. Вартість послуги становить 10 грн. 74 коп. за одиницю, що на нашу думку є завищеною».

- (174) Запорізький національний університет (лист від 20.10.2017 № 01-22/92, вх. № 10-130/634 від 23.01.2017):

«Вузол має спеціальне устаткування, висококваліфікованих спеціалістів для здійснення самостійного друку лицьової сторони пластикових карток студентських (учнівських) квитків.

Складність самостійного друку лицьової сторони полягає лише в тому, що Вузол не має програмного забезпечення. Навчальний заклад не може самостійно розробити програмне забезпечення друку лицьової сторони квитка, оскільки програмний продукт складається з двох частин (друк лицьової, друк зворотної сторони), що є власністю Інституту.

При наданні Інститутом програмного продукту на друк студентських (учнівських) квитків (зворотної сторони) згідно договору друк лицьової сторони квитка Інститут залишив за собою

Навчальний заклад офіційно не звертався до Інституту, так як цю частину програмного продукту, за наявною у нас інформацією, Інститут не надав жодному з Інформаційно–виробничих вузлів, які здійснюють виготовлення студентських (учнівських) квитків державного зразка».

- (175) Національний університет «Львівська політехніка» (лист від 30.01.2017 № 68-01-128, вх. № 10-130/1019 від 02.02.2017) повідомив:

«У 2015 році Вузол не міг самостійно здійснювати друк лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків, оскільки в Договорі № 1/15ВК комерційної концесії (франчайзингу) між Вузлом і Інститутом вказано, що «Користувач здійснює виготовлення студентських (учнівських) квитків згідно з технологією (процесом), розробленою Правоволодільцем, з обов'язковим друком лицьової частини карток студентських та учнівських квитків на підприємстві Правоволодільця, що оформлюється окремим договором підряду, та згідно з технічними умовами Правоволодільця»...

У 2016 році ліцензійний договір таких обмежень не встановлював, проте існувала невизначеність щодо процедури виготовлення студентських квитків (наказ Міністерства освіти і науки України № 848 від 18.07.2016, яким було продовжено дію Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.10.2013 № 1474, набрав чинності тільки 16.09.2016. А для здійснення вузлом самостійного друку лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків необхідно було ще здійснити низку заходів, зокрема отримати від Інституту файл з графічним зображенням лицьового боку квитка, здійснити процедуру закупівлі спеціалізованого матеріалу (тесліну) для друку тощо.

Враховуючи вищенаведені обставини та брак часу на організацію самостійного друку лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків, Вузол не звертався до Інституту з проханням отримати другу частину програмного продукту для здійснення друку лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків».

- (176) Листом від 24.01.2017 № 1 у відповідь на вимогу Комітету РЦ «Студсервіс» повідомив:

«Послуги з друку лицьової сторони квитків пропонував Інститут з метою повністю однакового кольору лицьових сторін квитків державного зразка. Послуги друку здійснювались згідно до укладених договорів між центром та Інститутом. Послуги здійснювались якісно та своєчасно.

Центр не звертався до інституту з проханням щодо другої частини програмного забезпечення друку лицьових сторін».

- (177) Листом від 18.01.2017 № 16/98 Національний університет «Одеська морська академія» у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
«...нашим Вузлом здійснюється самостійно друк лицьової частини студентських (учнівських) квитків на підставі Договору з приватний акціонерним товариством «Науково-дослідний інституту прикладних інформаційних технологій».
- (178) Листом від 31.01.2017 № 45-27-02/126 Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу у відповідь на вимогу Комітету повідомив:
«У 2016 році Вузол ІФНТУНГ уклав договір на використання спеціального програмного забезпечення з Інститутом, що дає змогу самостійного друку лицьової частини карток студентських/учнівських квитків».
- (179) Листом від 30.01.2017 № 21 у відповідь на запитання у вимозі Комітету *«В чому полягає унікальність (спеціальне устаткування, програмне забезпечення тощо) друку лицьової сторони частини карток студентських (учнівських) квитків»* Інститут повідомив:
*«Для відповіді на дане запитання, на думку Інституту, потрібно володіти комплексними знаннями та інформацією в сфері наявних технологій друку, а Інститут, на жаль, не володіє комплексними знаннями та інформацією у вказаній сфері.
З власного досвіду, вважаємо, що друк лицьової сторони частини карток студентських (учнівських) квитків залежить від обсягу (тиражу) такого друку та наявного у виробника устаткування. При виготовленні великих обсягів (тиражів) студентських (учнівських) квитків друк кожної сторони студентського (учнівського) квитка може здійснюватись окремо та взагалі не містить особливих проблем. А при виготовленні незначних обсягів (тиражів) студентських (учнівських) квитків процес друку може потребувати додаткових програмних налаштувань з метою економії витратних матеріалів».*
- (180) Листом від 30.01.2017 № 21 у відповідь на запитання у вимозі Комітету *«Чи є програмний продукт за допомогою якого здійснюється друк лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків частиною програмного забезпечення право використання якого передбачено Ліцензійним договором? Якщо так, чому вузли не можуть користуватись ним маючи укладений з Інститутом Ліцензійний договір.»* Інститут повідомив:
«Програмний продукт, за допомогою якого здійснюється друк лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків не є частиною програмного забезпечення право на використання якого передбачено Ліцензійним договором. Створення програмного продукту, за допомогою якого може здійснюватись друк лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків не передбачено жодними нормативно-правовими актами».
- (181) Листом від 30.01.2017 № 21 у відповідь на запитання у вимозі Комітету *«Чи можуть Вузли самостійно здійснювати друк лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків? Якщо так, що для цього необхідно. Якщо ні, вкажіть причини»* Інститут повідомив:
«Вузли можуть самостійно здійснювати друк лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків. Кожен Вузол вирішує питання, що йому необхідно для друку лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків, самостійно. Існує багато різних шляхів вирішення цього питання. Наприклад, Українсько-польське спільне підприємство «Макрохем-України» з дня реєстрації Вузлом по теперішній час здійснює друк лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків повністю самостійно».

Щодо пропозицій стосовно зміни умов функціонування ринку

(182) Міністерство освіти і науки України листом від 11.10.2016 № 1/12-4841 (вх. № 6-01/10025 від 20.10.2016) у відповідь на вимогу Комітету повідомило:

«Письмових скарг стосовно неправомірних дій Інституту, як Інформаційно-технічного адміністратора ІВС «Освіта» протягом 2015-2016 років до Міністерства не надходило.

Водночас зазначаємо, що з метою урегулювання питань, пов'язаних із своєчасним замовленням, виготовленням, видачею, обліком та обігом студентських (учнівських) квитків та їх карток, усунення дублювання бази даних з питань освіти, спрощення механізму замовлення та виготовлення студентських (учнівських) квитків та приведення у відповідність із законодавством нормативно-правових актів Міністерством освіти і науки України був розроблений проект наказу «Про затвердження Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка».

Запропонований проект наказу передбачає затвердження нового Положення про студентські (учнівські) квитки, згідно із яким, зокрема, замовлення квитків здійснюватиметься на підставі інформації про особу та її зарахування на навчання на відповідному рівні освіти (освітньо-кваліфікаційному рівні), що міститься в ЄДЕБО, виключення положень щодо внесення персональних даних студентів (учнів) в інформаційно-виробничу систему інформаційного та документарного забезпечення установ та громадян України в галузі освіти (ІВС «Освіта»), надання можливості виготовлення студентських (учнівських) квитків та їх карток професійно-технічними та вищими навчальними закладами, що забезпечуватиме своєчасну їх видачу.

Проект наказу було погоджено Міністерством інфраструктури, Антимонопольним комітетом, Національним банком та Державною регуляторною службою.

Однак, на сьогоднішній день для впровадження норм нового Положення необхідно вирішити питання щодо подальшого використання програмного забезпечення, за допомогою якого функціонує ЄДЕБО».

(183) Листом від 27.10.2016 № 68-01-2053 Національний університет «Львівська політехніка» у відповідь на вимогу Комітету повідомив:

«Найбільш оптимальним механізмом буде надання можливості виготовлення студентських (учнівських) квитків та їх карток навчальним закладам САМОСТІЙНО, аналогічно до механізму виготовлення документів про вищу освіту».

(184) Запорізький національний університет (лист від 17.10.2016 № 01-21/2207, вх. № 10-130/10051 від 20.10.2016) повідомив:

«Але Інститут, при можливості, повинен переглянути свої взаємовідносини з Вузлами, а саме:

- Зменшити вартість послуги з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних;

- Вартість технічної підтримки програмного продукту повинна бути фіксована. А не змінюватись щорічно (пункт 7);

- Передати друк лицьової сторони квитка Вузлам;

- Щодо укладення договорів з Державним підприємством «Інфоресурс» за послуги з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних, Вузлом сплачує 2 грн. 16 коп. за один студентський квиток, що на нашу думку є необґрунтованим, так як Університет вже сплачує ДП «Інфоресурс» за організаційно-технічні послуги з організації та підтримання доступу до ЄДЕБО 1 грн. 32 коп. кожний квартал за одного студента».

ІХ. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ІНСТИТУТУ

- (185) Обов'язковим елементом у здійсненні інформаційно-виробничим вузлом діяльності з виготовлення карток студентських (учнівських) квитків є отримання платних послуг Інституту, таких як: інформаційне супроводження, пов'язане з базами даних, та ліцензія на право використання програмно-технологічного комплексу «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними»; невід'ємною частиною для деяких інформаційно-виробничих вузлів у здійсненні своєї діяльності є отримання від Інституту консультаційної послуги на тему «Робота з Програмно-технологічним комплексом «Програмний комплекс для виготовлення та обліку документів з персональними даними» та друк лицьової сторони карток студентських (учнівських) квитків.
- (186) Необхідність укладення вищезазначених договорів по суті є допуском на ринок виготовлення карток студентських (учнівських) квитків.
- (187) Отже, Інститут є інформаційно-технічним адміністратором ІВС «ОСВІТА», який по суті наділений правом допуску інформаційно-виробничих вузлів на ринок виготовлення карток студентських (учнівських) квитків та одночасно сам здійснює господарську діяльність на зазначеному ринку, та займав у 2015 – 2016 роках монопольне (домінуюче) становище на ринку виготовлення студентських (учнівських) квитків.
- (188) Дії Інституту в частині надання зазначених вище послуг мають наслідком збільшення частки Інституту на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків.
- (189) За інформацією, наданою інформаційно-виробничими вузлами, програмне забезпечення, за допомогою якого здійснюється друк лицьової сторони студентських (учнівських) квитків, за своєю природою є частиною програмного забезпечення, за використання якого інформаційно-виробничий вузол сплачує ліцензійну винагороду.
- (190) Користуючись послугами Інституту, інформаційно-виробничий вузол при виготовленні студентських (учнівських) квитків має сплатити близько 30 відсотків від вартості квитка за послуги Інституту, що є по своїй суті значною частиною та може бути вагомим аргументом при прийнятті рішення суб'єктом господарювання здійснювати відповідну діяльність.
- (191) Разом з тим, матеріалами справи встановлено, що СП «Макрохем-Україна» не виконало своїх зобов'язань перед Київським національним університетом імені Тараса Шевченка у зв'язку зі штучним створенням перешкод Інститутом для входження СП «Макрохем-Україна» на ринок.
- (192) Як встановлено матеріалами справи, з вересня 2015 по лютий 2016 року СП «Макрохем-Україна» вживало заходів, спрямованих на підписання договорів з Інститутом, з метою отримання можливості за наявності права виготовляти студентські (учнівські) квитки державного зразка. Інститут, будучи учасником ринку, володів інформацією щодо наявної у СП «Макрохем-Україна» необхідності в найкоротші терміни підписати зазначені договори, що зумовлювалась початком навчального року.
- (193) Розуміючи становище, в якому опинилось СП «Макрохем-Україна», у зв'язку з відсутністю технічної можливості здійснювати друк студентських (учнівських) квитків, Інститут штучно затягував процес підписання договорів описаними вище діями та бездіяльністю. При цьому будь-яких об'єктивних обставин, що зумовили б таку

поведінку Інституту та шестимісячний процес підписання, необхідний для допуску на ринок договорів, Комітетом виявлено не було.

- (194) Наслідком зазначених дій Інституту став не тільки недопуск без об'єктивних на те причин протягом шести місяців СП «Макрохем-Україна» на ринок, а розірвання з останнім договорів з двома навчальними закладами, та репутаційні втрати як нового суб'єкта господарювання, що тільки виходить на ринок, а вже має негативний досвід неможливості забезпечення виконання своїх обов'язків за договором.
- (195) Дії Інституту щодо створення перешкод інформаційно-технічним вузлам доступу на ринок виготовлення карток студентських (учнівських) квитків є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків шляхом створення перешкод доступу на ринок іншим суб'єктам господарювання.

X. СПРОСТУВАННЯ ЗАПЕРЕЧЕНЬ ВІДПОВІДАЧА

- (196) Листом Комітету від 09.03.2017 № 130-26.13/08-25310 Інституту було надіслано подання від 09.03.2017 № 130-26.13/140-16/78-спр з попередніми висновками у справі, за результатом розгляду якого Інститут листом від 21.03.2017 № 95 надав свої зауваження.
- (197) Інститут звернув увагу Комітету на такі обставини: «Укладення Ліцензійного договору не є необхідною умовою для можливості виготовлення студентських (учнівських) квитків. Ліцензійні договори укладаються інформаційно-виробничими вузлами в добровільному порядку та лише за бажанням вузла. За Ліцензійним договором Інститут надає Вузлу програмне забезпечення власної розробки для безпосереднього виготовлення (виробництва) студентських (учнівських) квитків, яке значно полегшує таке виготовлення. Але наявність у Вузла саме такого програмного забезпечення не є обов'язковою (Вузол може розробити власне програмне забезпечення, придбати програмне забезпечення інших виробників тощо)».
- (198) Разом з тим, згідно з умовами обов'язкового для укладання тристороннього договору між СП «Макрохем-Україна», Інститутом та ДП «Інфоресурс» про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних, Інститут зобов'язаний, зокрема: забезпечити можливість створення замовлень на виготовлення карток студентських (учнівських) квитків для СП «Макрохем-Україна» за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення на основі даних, що мають ідентифікатори навчання осіб в ЄДЕБО; на підставі окремих договорів створити СП «Макрохем-Україна» всі необхідні умови для виготовлення карток студентських (учнівських) квитків, у тому числі встановити апаратно-технічний комплекс та програмне забезпечення, інтегроване до ІВС «ОСВІТА». Крім того, за зазначеним договором Інститут має право, зокрема, припинити надання послуг у разі порушення СП «Макрохем-Україна» права інтелектуальної власності Інституту або правил використання апаратно-технічного комплексу та програмного забезпечення, інтегрованого до ІВС «ОСВІТА».
- (199) Крім того, відповідно до умов договору про співробітництво та забезпечення виконання функцій інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА», укладеного 22.11.2007 між Міністерством освіти і науки України та Інститутом, останній забезпечує, зокрема: розробку, впровадження і супроводження програмного

забезпечення для виготовлення студентських та учнівських квитків в інформаційно-виробничих вузлах Системи.

- (200) За цим договором Міністерство та Інститут для досягнення визначених цілей домовилися спільно виконати комплекс, зокрема, таких завдань: розробка та впровадження організаційно-методичного, програмного забезпечення повного циклу виготовлення документів про здобуття освіти, вчених звань та наукових ступенів, студентських та учнівських квитків та їх видачі, використовуючи інформаційні та виробничі ресурси Системи.
- (201) З метою виконання положень зазначеного договору Міністерство через уповноважений орган забезпечує визначення складу та основних функцій спеціалізованого програмного забезпечення за поданням інформаційно-технічного адміністратора.
- (202) Аналіз Положення про Вузли свідчить про те, що Вузли набувають статусу Інформаційно-виробничого вузла на основі висновків експертизи спеціалізованої лабораторії Інституту щодо відповідності продукції вузла стандарту та технічним умовам. Для виконання вимог та умов експлуатації, спрощення підтримки працездатності системи вузли ІВС «Освіта» повинні мати уніфіковане програмне забезпечення. Інформаційно-виробничий вузол повинен мати відповідний апаратно-технічний комплекс для створення пластикових карток студентських та учнівських квитків.
- (203) Отже, нормативно-правові акти та основний договір про надання послуг з інформаційного супроводження, пов'язаних з базами даних, не містить посилань на обов'язковість використання Вузлами для виготовлення карток студентських та учнівських квитків програмного забезпечення саме Інституту. Однак зазначені вище положення свідчать про наділення Інституту такими повноваженнями в цій сфері (у частині проведення експертизи вузла щодо відповідності продукції стандарту та технічним умовам, забезпечення уніфікованого програмного забезпечення, впровадження програмного забезпечення повного циклу виготовлення документів про здобуття освіти тощо), що спонукають Вузли до укладання ліцензійного договору на використання програмно-технологічного комплексу саме з ним. Зазначене підтверджується ще й тим, що такий ліцензійний договір укладено з усіма інформаційно-виробничими вузлами. Жоден з вузлів не повідомив Комітет про існування чи укладення договору на використання іншого програмного забезпечення для можливості виготовлення карток студентських (учнівських) квитків.
- (204) Іншим зауваженням Інституту є таке: «Друк лицьової частини студентських (учнівських) квитків кожен інформаційно-виробничий вузол може здійснювати цілком самостійно. Кожен Вузол вирішує питання, що йому необхідно для друку лицьової частини карток студентських (учнівських) квитків, самостійно. Існує багато різних шляхів вирішення цього питання».
- (205) За інформацією Інституту та Вузлів для друку карток квитків, у тому числі лицьової сторони, необхідним є наявність матеріального та програмного забезпечення. Саме поєднання функцій Інституту як інформаційно-виробничого вузла, власника необхідних для виготовлення карток програмних продуктів та інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА», що, крім іншого, наділений повноваженнями проведення експертизи вузла щодо відповідності продукції стандарту та технічним умовам, спонукає інші Вузли до скорочення часу, необхідного для налаштування власного виробничого процесу, до укладання всіх договорів саме з Інститутом.

- (206) Стосовно твердження Інституту, що: «... Інститут не фактично, не юридично не наділений правом допуску на ринок виготовлення студентських (учнівських) квитків, а лише на підставі власних розробок інтелектуальної власності виконує функції інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА» (суто технічна функція)...» зазначаємо, що саме поєднання функцій Інституту як адміністратора з відповідними повноваженнями учасника ринку та власника ліцензії на програмне забезпечення створює умови для можливих зловживань Інститутом, зокрема, в частині допуску вузлів до виготовлення карток квитків. Твердження Інституту щодо відсутності в останнього повноважень допуску на ринок спростовано в попередніх розділах цього рішення.
- (207) Зазначені вище та інші заперечення Відповідача спростовуються матеріалами справи, що описано в попередніх розділах рішення.
- (208) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (209) Розмір доходу (виручки) Інституту за 2016 рік становить 43 040 482 (сорок три мільйони сорок тисяч чотириста вісімдесят дві) грн (лист Інституту від 23.03.2017 № 91).
- (210) Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що приватне акціонерне товариство «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 30674051) займало монопольне (домінуюче) становище на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків протягом 2015 – 2016 років.
2. Визнати дії приватного акціонерного товариства «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку виготовлення карток студентських (учнівських) квитків шляхом створення перешкод доступу на ринок іншим суб'єктам господарювання.
3. За порушення, зазначене в пункті 2 цього рішення, накласти на приватне акціонерне товариство «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» штраф у розмірі 433 347 (чотириста тридцять три тисячі триста сорок сім) гривень.

Згідно з частиною третьою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Антимонопольного комітету України документ, що підтверджує сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ